

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	

za Nemčijo:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	2-30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 35—	18—	9-00	3-00

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Preprodajno: Knafljeva ulica št. 5 (v priležju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan svojo hrano in nočijo na pravniki.

Inerati veljajo: petrostopna peti vsek za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Pošlano vrsta 30 vin. Pri večjih inercijah po dogovoru.

Upravništvo naj se pošilja naročnine, reklamacije, inercije t. d., to je administrativne stvari.

Poznamo številne volje 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne odziva.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 34.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	

za Nemčijo:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	2-30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 35—	18—	9-00	3-00

Vprašanjem glede inercij se naj prikloni za odgovor dopisnica ali znanje. Upravništvo (spodaj, desno levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Umor prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda in njegove soproge v Sarajevu.

Podrobnosti o prvem atentatu.

Sarajevo, 29. junija. V avtomobilu, ki je sledil prestolonasledniku, so sedele 4 osebe, od katerih je bil podpolkovnik Merizzi težko ranjen na vratu. Grof Boos Waldeck je bil le lahko ranjen. Bomba je eksplodirala s tako silo, da je razbila v celi okolici kraja, kjer je bil izvršen atentat, vsa izložbena okna trgovin. Nad 20 oseb je bilo več ali manj ranjenih. Podpolkovnika so takoj odpeljali v garnizijsko bolnišnico.

Sarajevo, 29. junija. Verzija, da je prestolonaslednik z roko vjel ali odbil bombo, ni točna. Bomba je priletela na zadnji del prestolonaslednikovega avtomobila, ter eksplodirala, ko je ta že vozil naprej.

Sarajevo, 29. junija. Takoj po prvem atentatu je deželni šef Potiorek, ki je sedel v avtomobilu pri prestolonasledniku, nujno nasvetoval, da naj se prestolonaslednik takoj vrne v vladno palačo. Njegovi prošnji se je pridružila tudi vojvodinja Hohenberg. Prestolonaslednik pa o tem ni maral ničesar slišati ter je dal povelje, da naj se avtomobil pelje naprej pred mestno hišo.

Sarajevo, 29. junija. O atentatu prihajajo od avstemske strani sedaj še sledeče podrobnosti. Na Applovem nabrežju in sicer z desnega trotoarja je bila vržena proti avtomobilu prestolonaslednika majhna bomba, ki je le slabo počila. Zadet ni bil nobeden. Padla je za hrbtno vojvodinjo na tla in se brez škode razpočila. Takoj nato je bila vržena bomba, ki se je razletela, ko je prišel drugi avtomobil mimo. V vozu, kjer se je nahajal prestolonaslednik, so slišali le slab pok, niso pa vedeli kaj se je zgodilo. Šele ko so se ostali avtomobili ustavili, je dal ustaviti tudi prestolonaslednik ter si dal poročati, kaj se je zgodilo.

V mestni hiši.

Sarajevo, 29. junija. Med slavnostnim nagovorom sarajevskega župana je vladala pri celih dvorani smrt, mučna tišina. Prestolonaslednik je bil ves blede ter držal vojvodinjo Hohenberg, ki je bila napol onesveščena. O prestolonaslednikovih besedah občinskim svetnikom smo že poročali.

Drugi atentat.

Sarajevo, 29. junija. Po sprejemu v mestni hiši je policijski šef iznova nujno nasvetoval deželnemu šefu Potioreku, da naj naprosi prestolonaslednika, da naj se takoj vrne v vladno palačo. Prestolonaslednik je to prošnjo zopet odbil ter zapovedal, da se vrši vse po programu, predvsem pa je hotel obiskati težko ranjenega podpolkovnika Merizzija v bolnišnici. — Deželni šef Potiorek je nato poslal prestolonaslednika, da naj dovoli vsaj, da policija izprazni ulice, toda tudi to je prestolonaslednik odklonil in prepovedal. Tako se je avtomobil odpeljal po Applovem nabrežju, da zapelje nato v Fran Josipovo ulico. Avtomobil se je vozil precej naglo. Spotoma je deželni šef znova prepričeval prestolonaslednika, da naj se vrne. Prošnji sta se pridružila grof Harrach in vojvodinja Hohenberg. Vojvodinja je bila blede vsled smrtnega strahu. Že se je prestolonaslednik vdal ter odredil, da se avtomobil vrne. V tem trenutku je bil avtomobil že za ogled

Franc Josipove ulice ter se je peljal tik ob trotoarju. Atentator Prinčič je v tem hipu iz neposredne bližine oddal naglo zapored oba strela.

Sarajevo, 29. junija. Po dosedanjih uradnih konstatacijah je atentator Prinčič oddal tri strele. Prvi strel je zadel v karoserijo avtomobila, ker je bil strel namerjen prenikati; drugi strel je zadel vojvodinjo Hohenberg; tretji strel pa prestolonaslednika.

Sarajevo, 29. junija. Ko je prišel prestolonaslednik iz mestne hiše, mu je občinstvo prirejalo burne ovacije. Prestolonaslednik je hotel na vsak način obiskati podpolkovnika Merizzija. V avtomobilu je sedel deželni šef Potiorek, nasproti prestolonasledniku in vojvodinji na desno pri vratih pa se je postavil grof Harrach, da s svojim telesom ščiti prestolonaslednika pred eventualnim novim napadom. Prestolonaslednik se je z grofom še pošalil. Ko je avtomobil počasno zavil v Fran Josipovo ulico, sta padla dva strela. (Bila sta torej le samo 2 strela.) Deželni šef je v prvem trenutku imel vtisk, da se ni nič zgodilo, ker sta nadvojvoda in vojvodinja mirno obsedela.

Sarajevo, 29. junija. Takoj ko je padel prvi strel sta skočila podpolkovnik dr. Barđolff in major pl. Hüttenbrenner iz avtomobila ter se vrgla proti napadalcu. Med tem je počil že drugi strel. Ljudstvo in častniki z golimi sabljami so se vrgli na Prinčipa ter so ga strahovito pretepli in težko ranili. Prinčip je imel v roki še brovning s 5 strelji.

Učinek strelav.

Sarajevo, 29. junija. Učinek strelav atentatorja Prinčiča je bil grozen. Vojvodinja Hohenberg je krogla predrila spodnji del telesa ter se zarila v želodec. Spodnji del telesa je strahovito razmesarjen. Še strašnejši učinek pa je imela krogla, ki je zadela nadvojvodo prestolonaslednika. Krogla mu je razbila na vratu žilo dovodnico. Kri je brizgnila po celotnem avtomobilu in po ulici. Krogla je prodrila iz vrata v usta ter razbila in razmesarila cel spodnji del obraza. Prestolonaslednik Fran Ferdinand se je za hip dvignil v avtomobilu, takoj pa je padel nazaj. — Zatrjujejo, da je neposredno nato izdihnil.

Avtomobil se je nato z največjo naglico peljal k vladni palači. Spotoma je vojvodinja Hohenberg še živela ter se zatrjuje celo, da si ni bila svesta, da je smrtno nevarno ranjena. Po drugi verziji pa se je vojvodinja takoj po izvršenem atentatu onesvestila ter umrla par minut pozneje, ko so jo dvignili iz avtomobila in prinesli v vladno palačo.

(O učinkih projektilov na majhne razdalje nam je dal odlični strokovnjak iz svojih lastnih izkušenj iz balkanske vojne sledeča pojasnila: Najhujši učinek imajo projektili na razdaljo do 100 m in na razdaljo od 1200 m naprej, dočim projektili v razdalji od 100 m do 1200 m redoma gladko prebijajo truplo. Če zadene krogla na razdaljo do 100 m človeško telo, zlasti pa mehke dele telesa in žile, se hipno razkroji kri in izvrši se eksplozija, ki raztrga vso muskulaturo v okolici.)

Ranjeni.

Sarajevo, 29. junija. Podpolkovnik Merizzi je težko ranjen na zadnjem delu glave. Boos Waldeck je le neznatno ranjen, njegov avtomobil pa je močno poškodovan. Tudi avtomobil grofa Harracha ima močne po-

škodbe. Od občinstva ni nobeden smrtno nevarno ranjen. Težko ranjena sta gozdarski svetnik Probst in oficijal Reich.

V konaku.

Sarajevo, 29. junija. Ko so pripeljali trupli nadvojvode Frana Ferdinanda in vojvodinje Hohenberg v konak, je podelil frančiškanski provincijal Mihačević obema generalno absolucijo.

Sarajevo, 29. junija. V konaku so položili vojvodinjo v prvem nadstropju v sobo na desno na posteljo, prestolonaslednika pa v sosedno sobo na otomano. Štabni zdravnik dr. Arnstein in polkovni zdravnik dr. Polacco sta takoj prihitela v konak, kamor je došel tudi župan Čurčević. Zdravniki so zahtevali etra in župan je sam hitel v lekarno. Ko se je vrnil, sta bila oba že mrtva.

Po atentatu.

Sarajevo, 29. junija. V celotnem mestu je vladala do ponoči ur strahna panika. Policija je izvršila popolno preiskavo ter aretirala mnogo hišnih preiskav ter aretirala mnogo Srbov, zlasti tudi žene in dekleta. Po ulicah patrolira orožništvo, vojaštvo in policija. Sodne oblasti in policija sta v permanenti. V garnizijskih ječah je do sedaj zaprtih 20 ljudi. Ob pol 11. so aretirali tri Črnogorce, med njimi enega mizarja. Črnogorci imajo na sumu, da so bili v zvezi z dijaki, ki so pripravili atentat.

Sarajevo, 29. junija. Pri hišni preiskavi, ki se je izvršila na stanovanju atentatorja Prinčiča, so našli mnogo obtežilnega materiala in 2000 K.

Sarajevo, 29. junija. Tekom snočnega večera je policija izvršila v Sarajevu pravo racijo, vojaške, orožniške in policijske patrulje so izvršile preiskave po raznih sumljivih lokalitah in v mnogih hišah Srbov. Včeraj zvečer je policija aretirala 50 oseb. Policija je prepričana, da gre za široko zasnovan komplot.

Atentatorja.

Sarajevo, 29. junija. Oba atentatorja na večino vprašanj ne odgovarjata ter trdita, da nimata sokrivcev. Cabrinović pravi, da se ni dogovoril s Prinčipom, Prinčip pa pravi, da Cabrinovića ne pozna. Prinčip pravi, da je atentat baje izvršil, da maščuje svoj narod. Na vprašanje, zakaj je prišel iz Beograda v Sarajevo, je odgovoril: Pa to ste videli. Na vprašanje, zakaj je izvršil atentat, pravi: V nadvojvodi sem hotel zadeti predstavitelja avstrijskega imperikalizma in enega najvišjih faktorjev v monarhiji. Nisem pa hotel zadeti žene. Cabrinović je baje socialist, Prinčip pa pravi, da je pristal nacionalistične ideje. (Druga atentatorja imenujejo listi dosledno Prinčipa.)

Sarajevo, 29. junija. Atentator Cabrinović je takoj, ko je vrgel bombo, skočil v Miljačko. Za njim sta skočila brivec Marossy in detektiv Slinović, ki je nameril revolver na Cabrinovića, da ga ustrelji. Brivec pa mu je zaklical, da naj ne strelja. Cabrinović se je ljuto branil. Šele, ko so priskočili drugi na pomoč, so ga vjeli, strgli pa so mu vso obleko s telesa. Cabrinović je 21 let star, je sin gostilničarja v Sarajevu ter je bil že v rani mladosti zelo malopriden. Pozneje se je izučil v Črni gori tipografije. Cabrinović je anarhist, vsled česar je bil izključen iz socialnodemokratske organizacije. Služil je v neki tiskarni v Beogradu, pred 4 tedni pa je prišel v Sarajevo, kjer je bil zaposlen v Zadrzni tiskarni, od koder pa so ga zaradi nerabnosti odpustili. Zadnje dni se je potepal po obkur-

nih lokalitah ter je opetovano izjavljal, da se bo nekaj izrednega zgodilo, ko pride prestolonaslednik.

Zarota?

Zagreb, 29. junija. Iz celotro podučnih političnih krogov se poroča: Že od prvega dne, ko se je razvedelo, da se namerava nadvojvoda Fran Ferdinand udeležiti velikih gorskih manevrov, se je pričela v gotovih eksaltiranih srbskih krogih agitacija proti obisku prestolonaslednika, ker so videli v prestolonasledniku rasprotnika svojih tendenc. Oblasti so dobivale svarila, ki so jih potem pošiljale prestolonasledniku. Ko so prestolonaslednika opozorili na nevarnost, je vendar vztrajal pri tem, da se manevrov udeleži. Celotro, ko so prihajala iz Beograda svarila, se ni dal pregovoriti, da bi se manevrov ne udeležil. Oba atentatorja, Cabrinović in Prinčič sta bila baje člana take velikosrbske organizacije. V zagrebskih vladnih krogih so mnenja, da gre za pravo zaroto, v katero je zapletenih še mnogo drugih oseb. Zlasti sklepajo to iz dejstva, da sta bila oba atentata izvršena tako hitro drug za drugim.

Sarajevo, 29. junija. Med onimi, ki so prvi prijeli atentatorja, se je nahajal frizer Marosi. V mestu očita, policiji, da ni bila dosti previdna in da kljub opozoritvam zlasti srednješolskih ravnateljev ni skrbela zadostno za varnost. Nameravali so celo srednje šole predčasno zapreti. — Splošno obsojajo policijskega šefa sarajevskega, Gaerteja, da je pripustil po prvem atentatu, da je prestolonaslednik nadaljeval vožnjo.

Sarajevo, 29. junija. Policija zatrjuje, da gre brez dvoma za zaroto, katere niti vodijo v Beograd.

Dunaj, 29. junija. Korespondenca »Herzog« dolži sarajevski dnevnik »Narod«, da je v zadnjem času hujskal proti Avstriji in da je dan pred prihodom prestolonaslednika z irendentističnim namenom izšel s srbsko trobojnico ter pisal o boju na Kosovem polju.

Trupli umorjenega prestolonaslednika in soproge.

Dunaj, 29. junija. Dvorni maršal je ukrenil, da se trupli prestolonaslednika Frana Ferdinanda in vojvodinje Hohenberg balzamirata, nakar se trupli prepeljeta najbrže v četrtke ali petek na Dunaj. Pogreb se bo vršil najbrže dne 9. julija. K pogrebu pride najbrže tudi nemški cesar. Zatrjuje se, da trupli prestolonaslednika in vojvodinje Hohenberg ne bosta pokopani v kapucinski cerkvi, marveč na gradu Artstetten, kjer si je dal prestolonaslednik pred kratkim napraviti rodbinsko grobnico.

Sarajevo, 29. junija. Trupli nadvojvode Frana Ferdinanda in vojvodinje Hohenberg sta bili ponoči od zdravnikov balzamirani in neki kipar je napravil od obeh mrtvaški maski. Kdaj bodo trupli prepeljali na Dunaj, še ni določeno. Ob sarkofagih je bilo položenih danes nešteto krasnih vencev.

Vojvodinja Hohenberg.

Dunaj, 29. junija. V vojaških krogih se pripoveduje tragična reminiscenca na vojvodinjo Hohenberg. Leta 1913, ko je bila kriza na Balkanu na vrhuncu, se je vršil v Belvederu vojaški diner, na katerem se je govorilo o dogodkih na Balkanu. Neki visoki general je bil mnenja, da ne preostaja drugega, kakor korakati v Srbijo. Nato je vojvodinja Hohenberg vzkliknila: Ekskancelat! Kaj imate proti ubogim Srbom? Ali so vam kaj storili, da hočete za vsako ceno vojno?

Otroci umorjenega prestolonaslednika.

Dunaj, 29. junija. Iz Išla poročajo, da je cesar takoj, ko se mu je sporočilo o atentatu, mislil na otroke prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda in vojvodinje Hohenberg, ki se nahajajo na gradu Chlume. So to 13letna knežinja Sofija, 12letni knez Maks in 10letni knez Ernest. — Cesar je naročil svojemu pobočniku, da povabi otroke na Dunaj ter zahteval, da se otrokom pove takoj vsa grozna resnica. Teta otrok, grofica Chotek in stric baron Wutenu, svak vojvodinje Hohenberg, sta dobila od cesarja žalostno nalogo, da skrbita prve dni za otroke. Naročil je, da jim sporoče, da se oče in mati ne bosta vrnila še tako hitro, kakor je bilo to prvotno nameravano. Zatrjuje se, da je bilo zadnje slovo prestolonaslednika in vojvodinje Hohenberg od otrok posebno težko in ginljivo. Neki dunajski list zatrjuje, da so otroci že dospeli na Dunaj.

Sarajevo, 29. junija. Neposredno, ko so padli strelji, je kakor zatrjujejo ljudje, ki so bili v prestolonaslednikovi okoličnici, ta misli, da je samo on zadet, ni pa vedel, da je zadeta tudi vojvodinja Hohenberg. Ko je vojvodinja padla na njega, je najbrže mislil, da ga hoče le ščititi. Z velikim naporom je izrekel besede: »Sofija, živi za najine otroke!« To so bile njegove zadnje besede, takoj nato se je vili kri in nadvojvoda je kmalu nato izdihnil. Še včeraj zjutraj je prestolonaslednik svojim otrokom poslal obširno brzojavko, v kateri popisuje obširno svoje dosedanje potovanje. Brzojavka se konča z besedami: »Ostanite pridni. Pozdravlja in poljublja vas vaš papi.«

Vtisk atentata.

Karlovi vari, 29. junija. Brat umorjene vojvodinje Hohenberg, grof Chotek, je izvedel o atentatu in smrti svoje sestre pri konjski dirki v Karlovih varih. Vest ga je pretresla tako, da se je onesvestil.

Praga, 29. junija. Strašna vest iz Sarajeva je dospela sem ob 2. popoldne. Listi so prinesli posebne izdaje. Povsod je vladalo močno razburjenje. Vse veselice in priredbe so bile odpovedane.

Zagreb, 29. junija. Vest o atentatu je izzvala strahovito razburjenje. Slavnosti, ki bi se bila morala vršiti povodom prisotnosti reških Hrvatov, je bila odpovedana. S hiš so takoj odstranili zastave, razobešene povodom te slavnosti, ter jih nadomestili z žalnimi zastavami.

Cesar.

Išl, 29. junija. Cesar se je danes zjutraj ob 6. odpeljal z vsem svojim spremstvom na Dunaj. Občinstvo je molče pozdravljalo vladarja, ki je ves prepaden in sključen pod težkim bremenom žalosti.

Dunaj, 29. junija. Dvorni vlak je došel ob 11. in 5 minut iz Išla na Dunaj. Oficijalnega sprejema ni bilo. Cesar je molče zapustil kolodvor. Zunaj je čakala velika množica, ki je cesarja molče pozdravljala. Policija je odredila izredne varnostne odredbe. Vsako večje zbiranje na ulicah je strogo prepovedano. V mestu se bile danes dopoldne konsekventno razširjene vesti, da je cesarja včeraj, ko je izvedel strašno vest, lahno zadela kap. Uradno se ta vest energično demontira.

Dunaj, 29. junija. Danes se je mnogo opazalo, da je cesarja na kolodvoru sprejel novi prestolonaslednik, ki se je peljal ob njegovi strani tudi v Schönbrunn.

Priloge za prestolonaslednikovo potovanje.

Dunaj, 29. junija. »Fremdenblatt« prinaša sledečo oficijozno vest: Potovanje prestolonaslednika v Bosno je bila izključno vojaška zadeva. Vse priprave za potovanje je preskrbela vojna uprava ter je imelo vse potovanje popolnoma vojaški značaj, kar je šlo celo tako daleč, da bosansko ministrstvo ni bilo o potovanju oficijozno obveščeno. Tudi vse predpriprave in dispozicije povodom obiska prestolonaslednika v Sarajevu je izvršila vojna uprava. Isto velja tudi glede vseh varnostnih odredb.

Sarajevo, 29. junija. Policija je bila že pred časom opozorjena na razne nevarne pojave. Smatrala je to gibanje kot provzročeno od anarhističnih elementov, ki so se preoblačili tako, da so oblekli Srbi pogosto obleke muzlimanov.

Politične posledice groznega atentata.

Dunaj, 29. junija. Včeraj ob 3. popoldne se je vršil izredni ministrski svet, ki se je pečal s političnimi posledicami grozovitega atentata v Sarajevu.

Sarajevo, 29. junija. V mestu vlada še vedno silno razburjenje. Danes dopoldne je bil afiširan razglas župana, ki pravi: »Z ogorčenjem in studom nad atentatom obsoja celo sarajevsko mesto nizkotni in sramotni zločin, katerega žalostnih posledic za mesto Sarajevo in za celo deželo niti ni mogoče izmeriti. Čeprav ima ta ostudni zločin svoje korenine v inozemstvu in so prišle bombe iz Beograda, je vendar upravičen žalostni sum, da eksistirajo v naši deželi in v Sarajevu prekuščanski elementi. Vse prebivalstvo obsoja s studom te izrodke človeške družbe. Naša sveta dolžnost je, da operemo sramoto, ki se je nam zgodila.« Občinski svet je poslal cesarju posebno sožalno brzojavko ter sklenil, da spremi posebna deputacija trupli na Dunaj.

Dunaj, 29. junija. Žalostne politične posledice ostudnega atentata se kažejo že danes. Nekateri dunajski listi vale vsa krivdo na Srbe sploh, drugi listi dolže vse Jugoslovane, ter kličejo po biču, ki naj Jugoslovane kaznuje. Za enkrat so to še manjši politični listi, bati pa se je, da jim bodo sledili tudi veliki listi ter bodo zlorabili sarajevsko tragedijo za novo gonjo. Zločin v Sarajevu je gotovim elementom na jugu monarhije dobrodošla prilika, da ga izkoristijo in zlorabijo v svoje sebične ali politične svrhe. Klerikalni frankovski elementi so pri tej priliki zopet enkrat pokazali svojo pravo naravo.

Zagreb, 29. junija. V Zagrebu je prišlo včeraj do burnih demonstracij. Velika množica s frankovskimi dijaki na čelu je demonstrirala po ulicah s klici: »Doli s srbskimi morilci!« Na Jelachićevem trgu je voditelj Frankovcev, dr. Frank, nagovoril množico ter je v silno sovražno izpadil proti Srbom klical oblasti na pomoč proti srbskemu elementu.

Dunaj, 29. junija. »Reichspost« poroča, da so Frankovci v Zagrebu klicali: »Na vislice s Srbi!« in da je klerikalna množica obljubljala maščevanje za prestolonaslednikovo kri. Na mnogih srbskih hišah so razbili šipe. Tudi uredništvo »Pokreta« so napadli ter razbili šipe. Policija je morala napraviti red.

Sarajevo, 29. junija. V mestu je prišlo do hudih izgrediv. Klerikalci so se zbrali v veliki četi, ki je šla s hrvatsko zastavo pred cerkev in molila za prestolonaslednika. Z divjim rjovenjem proti Srbom je prišla nato množica na prostor, kjer je bil izvršen atentat. Tam je množica pokleknila in prisegla, maščevati zločin. Z divjimi klici proti Srbom, so nato napadli razne srbske hiše ter v hotelu »Evropa«, ki je last srbskega virilista Jeftanovića, pobili vse šipe ter demolirali spodnje lokale. Vmes je moralo poseči vojaštvo.

Gradec, 29. junija. V Gratweinu je prišlo danes do žalostnega izbruha nemške podivjanosti proti Jugoslovanom, zlasti proti Srbom. V zdravilišču Horgas se nahajata neki srbski major in neki srbski zdravnik. Pred zdravilišče je dospela, divje kričeč druhal ter vpila: »Doli s Srbi! Doli s morilci!« Več kakor eno uro je trajalo kričanje. Med bolniki je izbruhnila panika. Orožništva ni bilo blizu. Šele opolnoči se je množica razšla.

Dunaj, 29. junija. Ogrski državni zbor je sklican za torek k žalni seji. Kakor izvem o sklicanju avstrijskega državnega zbora ni nič znano.

Sarajevo, 29. junija. Mesto je kakor v obsebnem stanju. Poslopje policijskega ravnanstva in mestna hiša sta cernirani od orožništva. Pot k deželni palači je od vojaštva zasledena. Mnogo oseb je bilo dopoldne oddanih garnizijskemu sodišču.

Obsedno stanje v Sarajevu.

Dunaj, 29. junija. V podučenih političnih krogih zatirajo, da bo najbrže še danes razglašeno nad Sarajevom obsedno stanje.

Borza in loterija.

Dunaj, 29. junija. Na borzi se je razvila danes živahna neoficijalna kupčija. Obiranje vrednot je bilo močno, kurzi so zelo padli. Pri loterijskih kolekturah je od jutraj velik naval ljudi, ki stavijo številke 28, dan atentata, 51 starost prestolonaslednika in starost vojvodinje.

Nadvojvoda Fran Ferdinand je bil rojen kot sin cesarjevega brata dne 18. decembra 1863. leta. Vzgojen je bil za vojaški stan, kajti nihče ni slutil, da postane kdaj prestolonaslednik.

Tragična smrt pretolonaslednika Rudolfa je pomaknila nadvojvoda Franca Ferdinanda v ospredje: postal je prestolonaslednik. L. 1898. je postal kot general kavalierje nekak namestnik cesarjev v vodstvu armade in je pozneje prevzel na popolno poveljstvo nad armado.

Zastopal je cesarja tudi pri raznih drugih prilikah in je v njegovem imenu potoval na angleški dvor. Pri ti priliki se je prehladil, in ker je imel že od mladih let slaba pljuča, je prišlo njegovo življenje v največjo nevarnost. Ležal je bolan pri neki nadvojvodinji, kjer se je seznanil z dvornomo damo grofico Chotek, ki je pozneje postala njegova soproga. Mudil se je potem nekaj časa na otoku Korsiki in si je tam zdravje čudovito popravil.

Kmalu je nadvojvoda pri svojih oficijalnih nastopih pokazal, da ima čisto samostojno prepričanje in da si je za svoj vladarski poklic pripravil lasten program. Posebno pozornost je vzbudilo to, da je nadvojvoda leta 1901. prevzel protektorat nad nemškimi katoliškimi šolskim društvom. Pri ti priliki se je prvič pokazalo, da so si znali cerkveni krogi na dvoru nadvoyvode - prestolonaslednika pridobiti prav posebno stališče in zadovoljili velik vpliv. Takrat se je čula prvič obdobje, da je nastala cerkvena kamarila, ki se je kakor zid postavila med prestolonaslednika in med neklerikalno prebivalstvo v državi.

Zelo značilen je bil dogodek, ki se je primeril leta 1902. meseca februarja, ko je nadvoyvoda potoval na ruski dvor v Petrogradu, da se zahvali carju, ki ga je bil imenoval za ruskega feldmaršala. Nadvoyvoda je zahteval, naj ga na tem potovanju spremlja kot njegov častni kavalir grof Ivan Zichy. To je zahteval nadvoyvoda, ne da bi bil vprašal ogrsko vlado, če je zadovoljna, da reprezentira grof Zichy Ogrsko. Ta grof Zichy je bil takorekč voditelj madžarske klerikalne stranke in najhujši nasprotnik taktatne liberalne ogrske vlade. Nastala je huda vojna. Ne samo ogrska vlada, nego tudi neklerikalne ogrske stranke so se pri cesarju pritožile in cesar je pritril ogrski vladi. Grof Zichy ni smel iti z nadvoyvodo, a nadvoyvoda tudi nobenega drugega ogrskega kavalirja ni hotel vzeti seboj.

V zadnjih letih je nadvoyvoda Fran Ferdinand v čedalje važnejših stvareh zastopal cesarja in dasi se je držal v veliki rezervi, se je vendar vse bolj jasno kazalo, kako notranjo in zunanjo politiko želi delati. Cesar ga je pri najvažnejših vprašanjih vprašal za svet, a zgodilo se je večkrat, da nadvoyvodovi nasveti niso bili sprejeti. Časih je prišel nadvoyvoda tudi v položaj, da je storil samostojne sklepe in ti so dali večkrat povod za velike in burne razprave.

Ze leta 1907. so se začele na Ogrskem razširjati vesti, da prestolonaslednik ni prijatelj Madžarov. Ogrska opozicija je vsled tega hrupno nastopila in se dala pomiriti šele, ko je nadvoyvoda Jožef pomiril madžarsko javnost. Neka nezaupnost je pa ostala med Madžari. Trdili so, da je nadvoyvoda nasprotnik samostojnosti ogrske države in da jo hoče odpraviti, trdili so, da hoče, naj se vodi proti nemadžarskim narodom pravična politika in trdili so, da hoče imeti posebne ozire na Hrvate.

Na vsak način je bil nadvoyvoda mož krepke volje in velike odločnosti. Najbolje se je to pokazalo pri armadi, v kateri je imel največji vpliv. Začel je z neko brezobzirnostjo preurejevati armado. Prvi je padel dolgoletni šef generalnega štaba grof Beck. Pri vojaških vajah v Dalmaciji je nadvoyvoda napravil jako kratek proces in je grofa Becka poslal v penzijo. Na njegovo mesto je prišel sedanji šef generalnega štaba baron Conrad - Hötzenndorf, ki je preuredil ves generalni štab in izpeljal pri armadi velike reforme. V armadi je nastalo novo življenje s prav kolektivno

tendencami. Prišlo je za časa ministra grofa Aehrenthala zaradi teh tendenc do očitnega konflikta. Cesar se je odločil za politiko grofa Aehrenthala in baron Conrad - Hötzenndorf je moral odstopiti. Dne 18. avgusta 1913. je postal nadvoyvoda »generalni inspektor cele oborožene sile« in s tem najvišji zapovednik armade in mornarice. Posvetil je armadi največje ljubezen in poskušal armado in mornarico pomnožiti, kar le mogoče, da bi bila nepremagljiv instrument in zanesljivo sredstvo za doseg velikih ciljev.

V notranjo politiko je nadvoyvoda mnogokrat aktivno posegel, zlasti kadar je bilo dotično vprašanje v kaki zvezi z armado. Največjo pozornost je provzročil nastop nadvoyvode proti ogrskemu ministrskemu predsedniku grofu Khueni l. 1910. Pri otvoritvi delegacije je namreč nadvoyvoda očital ogrskemu ministrskemu predsedniku, da Madžari oškodujejo državo, ker se ustavljajo izdatkom za armado. Takrat je nastal na Ogrskem velik vihar.

ecijelno v avstrijski notranji ki je bil vpliv nadvoyvode sicer oro neviden, vendar zelo občuten. Nadvoyvoda je zastopal z veliko odločnostjo klerikalno stališče. Vsa vzrast in moč klerikalizma je nastala po vplivu nadvoyvode - prestolonaslednika. Nadvoyvoda se je zanimal za vsako stvar v državi in če se marsikaj ni zgodilo tako, kakor je želel, se je to zgodilo vedno le vsled tega, ker cesar ni bil njegovih nazorov

Prestolonaslednikova poroka.

Za časa svoje velike bolezni na pljučih se je nadvoyvoda Fran Ferdinand seznanil z dvornomo grofico Zofijo Chotekovo. Ta mu je stregla z veliko vnemo in požrtvovalnostjo in nadvoyvoda se je vanjo zaljubil. Razvedelo se je kmalu, da se nadvoyvoda zanima za grofico Chotek in različni člani cesarske rodbine so prijazno pomagali odstranjevati ovire, ki so onemogočale poroko. Največ je pa zalegla odločna volja nadvoyvode samega. Kar je hotel doseči, na to je delal z železno energijo in tako je tudi toliko časa pritiskal, da mu je cesar dovolil se poročiti s konteso Chotekovo. Največja težava je bila ta, da se nadvoyvoda ni hotel odpovedati ne prestolonasledništvu ne grofici Chotekovi. Težava je bila posebno v tem, ker po ogrski postavi je kraljeva žena prava kraljica, naj je tudi morganatično poročena; po hišnem zakonu avstrijske cesarske rodbine pa ne. Stvar se je uredila tako, da se je nadvoyvoda cerkveno in postavno pravilno poročil z grofico Chotekovo, pa se je obenem za svoje otroke vsem pravicam odpovedal. Njegov sin je zakonski, je legitim tudi po cerkvenih postavah, pa ni legitimiran slediti očetu ne na cesarskem prestolu, ne v vžitku fidejkomisa. Grofica Chotek ni vsled poroke postala deležna pravice do cesarske krone, njeni otroci niso člani cesarske rodbine in nimajo nobenih pravic do cesarskega rodbinskega premoženja.

Poroka nadvoyvode Franca Ferdinanda z grofico Zofico Chotek se je vršila čisto na tiem dne 1. julija 1890., v mestecu Zakupy na Češkem. Pri poroki ni bilo ne cesarja, ne kakega drugega člana cesarske rodbine. Navaden tehan je poročil nadvoyvodo in grofico in prisostvovala sta poroki dva kapucina. Cesar je ta dan grofico Chotkovo imenoval za kneginjo Hohenberg.

Zofija Chotkova.

Zofija grofica Chotkova, kot žena nadvoyvode Franca Ferdinanda, najprej kneginja in potem vojvodinja Hohenberg, je igrala veliko vlogo v življenju pokojnega prestolonaslednika in če bi bil Fran Ferdinand postal cesar, bi bila ta vloga postala zgodovinsko znamenita. Rojena je bila dne 1. avgusta 1868., kot četrta hči grofa Bohuslava Chotka in njegove žene rojene grofice Kinsky. Chotki so starodavni češki plemiči in so vedno stali na strani češkega naroda.

Prestolonaslednikova žena je bila skrbno vzgojena, a izgubila je zgodaj starše. Bila je jako resna in tudi izraz njenega lica je bil resen, da, celo strog. Stroge so bile vse njene navade, zlasti je bila velika njena pobožnost. Pri njej so imeli duhovniki prvo in zadnjo besedo že ko je bila dvorna dama. Ko je nastalo njeno razmerje z nadvoyvodo Franom Ferdinandom, je zapustila mesto dvorne dame in odšla na Nemško, od koder se je vrnila šele kot nevesta.

Pred nekaj leti je izšla v Parizu brošura, v kateri je govor tudi o grofici Chotek. O njej je rečeno: Zofija Chotkova je žena velikanske inicijative, umna in energična. Njena želja je, da bi postala prava cesarica in da bi svoemu sinu zagotovila ce-

sarsko krono. Nadvoyvoda Ferdinand ji je podoben po tem, da je energičen in da mu je poglavitna želja obnoviti avstrijsko cesarstvo in se razširiti, da bo zopet vladalo nad vso Evropo, kakor za časa Karla V. V svoji ženi ima najumnejšo družico, zato je njen vpliv nanj skoro neomejen. — To brošuro je spisal neki francoski diplomat, ki je služil pri poslanstvu na Dunaju.

Prestolonaslednik in mornarica.

Po svojem potovanju okolu sveta pričel se je Fran Ferdinand intenzivno zanimati za mornarico. Dne 2. septembra 1902 imenovan admiralom, je pred vsem častniškim zborom mornarice razvil svoj mornarični program in pojasnil, kako on umeva bodočo nalogo avstro - ogrske mornarice. Njegovi inicijativi je pripisovati mogočen današnji razvoj vojnege brodogoja. Zanimal se je za vse organizatorične reforme, aktivno vodil skoro vsako leto velike mornariške vaje, zadnjič predlansko leto, ko se je tudi nemški cesar udeležil revije v primorskih vodah.

Od svojega imenovanja je bival kot najvišji mornarični častnik vsako pomlad po več tednov v Pulju in na Brnjskih otokih, ter nadziral vse pomorske službe pri eskadri, v ladjedelnicah, arzenalu in pristanišču.

Značaj prestolonaslednika.

Znan nemški publicist piše o značaju Franca Ferdinanda:

Temelj njegovega značaja je globoka religioznost. On je strog katolik in odkrito veren, kakor tudi njegova soproga. Pripovedujejo, da opravlja vsak večer, tudi po oficijelnih sprejemnih večerih, kratko skupno pobožnost v hišni kapelici.

Druge bistvena lastnost prestolonaslednika je preudarna premišljenost. Globoke oči polne samozatajevanja, energična brada priča o izraziti značajnosti osebe. Znana je njegova molčečnost, v pogovoru izve od ljudi vse, ne da bi izdal svoje mnenje. Posvesta upravlja sam, ne izdaja brez potrebe nobenega vinarja, ljubi pa nasprotno svojemu stanu primeren sijaj. V občevanju zahteva umerjene forme, pri tem je kot vojaški predstojnik kratak in povesvoje mnenje odločno, včasih direktno strastno in zapovedujoče.

Franca Ferdinanda odlikuje energična svoj cilj dosledno zasledujoča volja. Njegova edina vroča želja je: Avstrijo v mednarodnem svetu utrditi ter napraviti resnično velesilo. Zato tudi podpira vsako tedenco na vojaškem, političnem in gospodarskem polju, ki stremi za temi cilji.

V presoji oseb in stvari je popolnoma samostojen, nikdar se ne ho pustil pri tem voditi od kamarile. To je izreden dar za bojočega vladarja velike države. Opazuje vse pomembnejše individualnosti, presoja stvarno njihova dejanja in priporoča za imenovanje le one, ki so po njegovi sodbi prestali to skušnjo. Značilno je, da v zadnjih letih ni bil po njegovem predlogu imenovan na vodilnih mestih noben član visoke aristokracije.

Notranja politika.

Niti približno ni mogoče določiti, kake namene in cilje je imel nadvoyvoda glede notranjepolitičnih vprašanj. To ni prišlo nikdar do popolnoma vidnega izraza, zakaj cesar je ostal cesar, je ostal vladar, in prestolonaslednik je bil samo njegov svetovalec. Vplivu vojvode Franca Ferdinanda je pripisovati, da so prišli na čelo armade možje, ki se jim pripisujejo imperijalistična nagnjenja, da je postal grof Aehrenthal minister zunanjih del. V notranji politiki so vladali možje nadvoyvodovega zupanja zlasti tedaj, ko je bil baron Beck na krmilu in sta bila Weiskirchner in Gessmann ministri. Prestolonaslednik je gotovo odločno pripomogel, da je Beck vpeljal splošno in enako volilno pravico. S to je namreč hotel omogočiti ustanovitev velike stranke na klerikalni podlagi, ki bi bila reprezentantinja ogromne večine prebivalstva in bi se zavzela za imperijalistične ideje.

Tudi Bienenrthovo ministrstvo je bilo pravo ministrstvo zaupanja prestolonaslednika, s sedanjim ministrstvom grofa Stürgkha pa baje prestolonaslednik ni bil nič kaj zadovoljen.

V zadnjih letih sta bili na Dunaju pravzaprav dve veliki središči vse politike: cesarski dvorec in Belvedere. Časih so bila mnenja o teh dveh središčih prav različna, obveljala pa je vedno volja cesarjeva.

Seveda, okrog starega cesarja ni bilo toliko ljudi, kakor okrog prestolonaslednika, kamor je vse sililo, kar je imelo kaj veljave, ali jo hotelo dobiti. Zlasti je tam dominiralo staro

plemstvo s Češkega in sodi se, da je to plemstvo v veliki meri vplivalo na prestolonaslednikovo mišljenje glede Čehov.

Nismo v stanju povedati, kako mišljenje je imel prestolonaslednik glede nas Jugoslovanov. Trdilo se je časih, da je bil zelo zavzet za trijalistično idejo in da je princ Lichtenstein izrazil prestolonaslednikovo mnenje, ko je svoj čas stavil svoj predlog v tej stvari.

To je gotovo, da je bil prestolonaslednik zelo naklonjen klerikalnim stremljenjem in jim je s svojim vplivom silno pomagal. Kje bi bil še klerikalizem, da ga ni prestolonaslednik s tako vnemo podpiral.

Prestolonaslednik je bil strogo veren in je natančno izpolnjeval vse cerkvene predpise. Bil je v tem duhu že vzgojen. Njegova goreča vernost in vernost njegove soproge sta bila pač največ vzrok, da je prišel klerikalizem do take veljave v državi.

Ves avstrijski klerikalizem je bil zbran okrog Belvedera, kjer je bilo središče novih idej. Velika upanja je gojil ta klerikalizem, trdno je verjel, da dobi gospodstvo v državi v roke in da ustvari iz Avstrije veliko predstražo katoliške cerkve.

Imperijalizem.

V inozemskih listih in tudi v različnih knjigah se je mnogo pripovedovalo in pisalo o velikopoteznih načrtih, ki jih je imel pokojni prestolonaslednik. Reklo se je, da želi iz Avstrije napraviti največjo osrednjo silo v Evropi. Pisalo se je, da hoče s podporo katoliške cerkve zopet dobiti nekdanjo veljavo na Nemškem in jo razširiti na jugu do Soluna, na vzhodu do Kijeva... Kaj je na tem resnice — kdo ve?

Iz življenja.

Prestolonaslednik je živel popolnoma svoji rodbini. Opažalo se je večkrat, da prihaja prav malo v dotiko z drugimi člani cesarske rodbine in iz tega se je sklepalo, da ne vlada med njimi posebno soglasje. Stanoval je na Dunaju v sijajnem gradu Belvedere, ki ga je sezidal vojvoda Evgen, ali pa na svojem gradu v Konopištu na Češkem. Na tem velikanskem posestvu so vsi uradniki in uslužbenci Čehi in se je tudi v prestolonaslednikovi rodbini večkrat govorilo.

Iz življenja pokojnega prestolonaslednika.

Pokojni prestolonaslednik je opetovano bival na Hrvatskem kot gost grofov Bombellesa in Majlathsa.

Ko se je pred več leti peljal v Dovji Miholjac, je svoje spremstvo, čim se je vlak pripeljal preko hrvatske meje, takoj opozoril, da se že nahajajo na hrvatskih tleh in da je ta uradni jezik hrvatski. V Dovjem Miholjcu je dobil neko brzojavko z Dunaja. Brzojavko je prinesel osebno sam poštar in jo je hotel izročiti prestolonaslednikovemu tajniku. Povedalo pa se mu je, da sprejema brzojavke prestolonaslednik sam. Poštar je na to izročil brzojavko nadvoyvodi Franu Ferdinandu, ki je pošto sprejemno potrdilo podpisal hrvatski: Franjo Ferdinand.

Nekoč je bil prestolonaslednik na lovu v okolici Obedske Bare. Prišel je na ondotno pošto in videl, da ima poštarica v okviru njegovo sliko, izrezano iz lista »Das Interessante Blatt«. Prestolonaslednik je pripomnil, da dotična slika ni ravno najboljša, in je poštarici obljubil, da ji pošlje boljšo. In res čez par dni ji je poslal svojo fotografijo v krasnem okviru. Naslov je napisal svojeručno: Kraljevsko hrvatski poštarici v Obedski Bari.

Prorokovanje o atentatu.

V »Hrvatskem Pokretu« čitamo: »V mesečniku za znanstveno proučevanje supernormalnih psihičnih fenomenov »Novo Sunce« je neki »Uranus« v zadnji številki l. 1913. obelodanil prorokovanje za l. 1914. V tem prorokovanju pravi: »To leto bo velike važnosti za Avstro - Ogrsko, torej tudi za Hrvatsko. L. 1914. smatram samo za nadaljevanje l. 1913., v političnem oziru pa bo neprimerno važnejša za Avstro - Ogrsko, Nemčijo in za njihju vladarske hiše... To leto bo izredno kritično za Evropo in evropske vladarje, predvsem za Belgijo, Nemčijo, Rusijo, Avstro - Ogrsko in Turčijo. Visoke osebe bodo v nevarnosti. Dnevi od 12. do 28. junija bodo vrlo kritični dnevi prvega reda.« — Zadnji dan, ki ga navaja to prorokovanje, sta bila uvožena prestolonaslednik nadvoyvoda Fran Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Hohenberška.

Novi prestolonaslednik.

Vsled smrti Frana Ferdinanda je prešlo nasledstvo krone na Karla Frana Josipa, najstarejšega sina pokojnega nadvojvode Otona in nadvojvodinje Marije Jožefe, rojene princezine saskke. Rojen je bil dne 17. avgusta 1887 v Persenburi na Nižnjavstrijskem; študiral je deloma na gimnaziji Skotov na Dunaju ter bil po polnoletnosti imenovan poročnikom pri 7. dragonskem polku v Pragi, kjer je stanoval na Hradčanih ter študiral pri profesorih češke univerze, znamenitem Brahu in Ottu državne in upravne nauke. S svojim polkom je bil prestavljen v Brandys na Labi in od tam v Galicijo. Poročil se je dne 21. oktobra 1911 z nadvojvodinjo Zito, princesinjo Parma. V novembru 1911 je bil imenovan majorjem pri 39. pešpolku na Dunaju, kjer je danes v garniziji. Prestolonaslednik ima dne 20. novembra 1912 rojenega sina nadvojvodo Franc Jožefa in hčerko Hedviko. — Že v zgodnji mladosti se je imenovalo njegovo ime v zvezi z vprašanjem nasledstva po smrti cesarjevice Rudolfa leta 1889. Pokojni prestolonaslednik Fran Ferdinand je bil tačas neženjen, poleg tega težko bolan, vsled česar se je v dvornih krogih ugibalo o njegovi odpovedi na korist Karla Frana Jožefa. Po poroki Frana Ferdinanda z grofico Chotek je bilo dedno vprašanje za enkrat rešeno, vse kombinacije o antagonizmi med bratoma Franom Ferdinandom in Otonom, ki so temeljele na po večini na publicističnih kampanjih raznih senzacijskih listov, so postale brezpledne. Obenem z abdikacijo Frana Ferdinanda in kneginje Hohenberg na hišni zakon in pragmatično sankcijo, je bil Karel Franc Jožef definitivno designiran za bodočega prestolonaslednika. Vzgoja mladega Karla Frana Jožefa je bila vsled teh pomembnih dogodkov že s pričetka posvečena bodočim vladarskim nalogam. Kot mlad otrok je prišel z učenjem avstrijskih jezikov; cesar se je večkrat osebno prepiral o njegovem napredovanju v jezikovnih študijah in dajal navodila za izpopolnitev vsestranskega izobraževanja. Karel Franc Jožef se je vzgajal v domači hiši, na večini v gradovih rodbine Otona in Nižnje Avstrijskem, da leč od dvornega življenja, skupno s svojim bratom Maksom, dočim je mati Marija Jožefa po smrti cesarice Elizabete in poroki bivše nadvojvodinje Stefanije z grofom Lonyayem, morala prevzeti funkcije prve dvorne dame. Življenje mladega Karla Frana Jožefa je potekalo priročno in brezskrbno. Pozimi je bival ponajveč v gradu v okolici Payerbacha na Semeringu, kjer se je živahno zanimal za zimski šport in si s svojim ljubimim značajem in priprostim obnašanjem osvojil simpatije vsega, na Semeringu pozimi bivajočega občinstva. Lepi mladosti je kmalu napravila konec bodoča naloga. Z 18. leti je odšel kot poročnik v Prago, od tam pa s svojim polkom v Brandys na Labo. Tekom svojega bivanja v Pragi se je temeljito priučil češčini in v svojem občevaranju s profesorji češke univerze, odkril svoj lep, moderno vzgojen in za vsa vprašanja napredka izredno se zanimajoč značaj. Njegovo bivanje na Češkem je naravno vzbudilo v njem simpatije za češki narod in utrdilo njegovo objektivno presojevanje narodnostnega vprašanja v Avstriji. Iz garnizije v Brandysu je pogosto zahajal na Dunaj, kjer se je seznanil s princezino Zito Parma, ki je po svojem mirnem značaju popolnoma sorodna njegovi duši. Medsebojna duševna in značajna sorodnost je privedla do zakona, ki velja v vseh dvornih krogih za vzor rodbinske idile.

Pogajanja v Pragi.

V zadnjih dnevih so se vršila med češkimi politiki posvetovanja, kako stališče naj zavzamejo napram znanim nemškim predlogom. Nadaljna pogajanja se bodo seveda vsled dogodkov v Sarajevu zavlekla, vendar je popolnoma izključeno, da bi Čehi opustili svoje dosegane stališče vsled česar o kakem sklicanju državnega zbora ni niti govora.

Hrvatski sabor.

V zadnji, sobotni seji hrvatskega sabora je bila sprejeta indeminetna predloga v tretjem branju. Tudi v sobotni seji je prišlo do burnih prizorov.

Francosko vojno brodogradništvo.

Mornariški minister Gauthier je govoril v francoskem senatu o razvoju francoskega vojnega brodogradništva. Izjavil je, da se bliža program svojemu uresničenju. Doseglo se je, da je mogoče postaviti ladje tri leta potem,

ko so se začele graditi, v službo. Z ozirom na gradbo drugih držav, mora Francoska pospešiti svoje delovanje. Dve nadomestni oklopnici se bosta gradili leta 1915. Potem se bo zgradila leta 1916. še ena oklopnica, s čimer bo program iz leta 1912. izveden. Neobhodno potrebno pa je, da se nadaljuje gradnja oklopnih križark. Tudi podmorski čolni in aeroplani zahtevajo največjo pozornost. Treba bo nadaljevati preustroj pristanišč in ladjedelnic. Leta 1920. bo imela Francoska 94 podmorskih čolnov.

Revolucija v Albaniji.

Dva kneza.

Polkovnik Philips je imel včeraj daljšo konferenco s knezom in ministri. Minister Noga je odpotoval v Lsmi, da se poduči o stanju čet Prek Bib Dode. Zatrjuje se, da je veliko število vstaev pripravljenih korakati proti Lsmiju. Iz notranjosti dežele prihaja le malo vesti. Zatrjuje se, da vstaši nimajo namena zasesti Drača in Valone, marveč hočejo, ko bodo utrili svoje pozicije v notranjosti dežele, proglasiti princa Burhan Eddina, sina Abdul Hamida, za kneza. Ta nova kneževina naj bi se postavila pod protektorat Turčije.

Obrekovanje Srbije.

»Vossische Zeitung« si da poročati iz Sofije, da baje vedo merodajni makedonski krogi, da je v zadnjem času mnogo srbskih vojakov, preoblečenih kot Albanci prekorajilo albansko mejo, da podpirajo vstaše proti vladnim četam. Tako je baje pred par dnevi odšlo preko Ohrida 700 preoblečenih srbskih vojakov proti Elbasanu ter so ti srbski vojaki pomagali pri zavzetju mesta. Vse to pomeni, kakor pravi »Vossische Zeitung«, začetek okupacije Albanije s strani Srbije.

Pogajanja.

Iz Drača poročajo, da so vstaši zaprosili za nova pogajanja, obenem pa so zahtevali, da pošlje po enega delegata knez in zastopnik Angleške, ker imajo samo do Anglije zaupanje. Od vlade imenovane delegate pa odklanjajo, ker do njih nimajo zaupanja. Z ozirom na to zahtevo vstaev so odposlali v petek iz Drača v Šjak trgovca Izmail effendija z obvestilom, da bosta dospela v soboto odposlanec kneza in zastopnik angleškega admirala v Šjak. Proti polnoči se je Izmail effendi vrnil ter sporočil, da so vstaši s tem zadovoljni. Vsled tega je odšel v soboto polkovnik Philips z dragomani v Šjak, kjer naj se vrše pogajanja. Druga verzija pravi: Na zahtevo holandske vlade je dodelil knez parlamentarnu, ki ga je poslal k vstašem, še nekega angleškega častnika. Ko je vlada za to izvedela, je sklenila podati demisijo, kar se je tudi zgodilo. Knez pa demisije ni sprejel. Turkan paša pa je vstrajal na svoji demisiji, vsled česar se je moral knez udati v toliko, da je izjavil, da si hoče premisliti ali demisijo sprejme ali ne.

Prostovoljci za Albanijo.

V soboto ob 5. popoldne se je zglasilo pri Wirthu kakih 800 ljudi, ki jih je bil najel za Albanijo. Vrt, stopnice, hodnik, vse je bilo gosto zasledeno in več sto ljudi je čakalo še pred hišo. Kmalu po 5. popoldne je naznanil Wirth, da je policija ustavila nadaljno zbiranje vojakov za Albanijo, ljudje naj se mirno razidejo. Presenetenje je bilo tako veliko, da je momentano zavlada grobna tišina, potem pa so dali ljudje v glasnik klicih duška svoji zlovoljnosti. Z vseh strani so klicali: »Peljaji se bomo, ne damo se zadržati!« Neki gospod iz komiteja je skušal ljudi pomiriti s tem, da jim je pravil, da še ni vse izgubljeno. Med tem ko je kipar Gruschner konferiral z grofom Berchtoldom, so začeli gospodje iz komiteja sestavljati majhen transport, ki bi se naj odpeljal že v nedeljo v Trst. Transport je obstojal samo iz ljudi, ki so že služili pri vojakih in ki nimajo več vojaške obveznosti. V nekem drugem lokalu so dobili vpokojeni častniki, ki so bili sprejeti, kratke instrukcije. Naznanili so jim, da stoji pod poveljstvom Gruschnerja, da pa bo ta oddal poveljništvo v Draču knezu. Ljudi, ki so se čakali, so tolažili s tem, da odgodelo še ni preklicano. Več prostovoljcev je prišlo tudi s culicami in z ženami in otroci, ker so bili mnenja, da se bodo takoj odpeljali. Kipar Gruschner se je izrazil napram sotrudniku »Neue Freie Presse« sledeče: »V moje največje začudenje se je smatrala policija za primorano storiti konec najemanju prostovoljcev. Ni mi treba naglašati, da se nisem slepo spustil v to stvar, marveč da sem si prej poiskal pri popolnoma merodajnih osebah privoljenje za

svojo akcijo. Sploh pa stvari še ne smatram izgubljene ter hočem počakati, ali se ne posreči najti izhoda, ki bi omogočil pošiljanje prostovoljcev v Drač, ne da bi prišli v navzkrižje s kazenskim zakonom. Za sedaj se moram ukloniti in prenehati z nabiranjem.

Z Dunaja pa poročajo še nadalje, da je že odpotovalo 120 prostovoljcev, ki so baje že dospeli v Trst. Kljub prepovedi pa nameravajo odposlati še en transport 60 mož preko Trsta v Drač. Kako se ti prostovoljci boje označenja kot Šoldnerji, kaže dejstvo, da pravi neka dunajska brzojavka sledeče: Prostovoljci so po vzorcu garibaldincev pripravljeni podpirati kneza v njegovi nalogi. Prostovoljci torej niso Šoldnerji, niti moštvo, ki namerava vojno proti kakemu tujemu narodu. Tako zavijanje je končno vendar presmešno.

Sodba o knezu.

Poslanik Zedinjenih držav v Atenah, William, ki je bil v Draču, da ponudi svoje posredovanje med knezom in vstaši, objavlja v odprtem pismu svoje vtiske. Kneza Viljema karakterizira kot princa, ki si nadevuje ime kralja, ki pa nima nobene moči in sploh ničesar drugega, kakor ženo in otroke. Takozvana albanska vlada ni ničesar drugega, kakor zbor anarhistov. Holandski častniki so edini možje v Draču. Knez se je branil inspiciirati v Draču stoječe čete. Končno prosi poslanik Viljem zlasti svobodomiselnost Francosko in Angleško, da naj ne pripomorejo s pošiljanjem čet k temu, da se zatire mirnoljubni albanski pastirski narod.

Štajersko.

Iz Celja. Piše se nam: Na koldvoru v Celju pri oddaji brzovoznih stvari je »špajsen« uradnik. Oddal sem kovčeg v Sevnico. Uradnik začne izpraševati, kje in kaj je Sevnica. Poučil ga je drugi železničar, da je to postaja od Zidanega mosta naprej proti Zagrebu. Tedaj pa se je začel izizvalno šaliti, češ, Sevnica, to ni nič. Kako da se reče nemško? Bil sem prijazen (po nepotrebnem! Op. ured.) in sem mu povedal. A on: Lichtenwald, to ni res. To bi se reklo: »Svetla goša«, in je ponavljal še naprej: »Svetla goša«. — Brzovozni list je bil slovenski in tudi slovensko izpolnjen. Dobil sem nazaj samonemški »Eilgutnahmeschein« Nr. 027. To je res preveč! Najprej ne ravno inteligentno zabavljanje in potem še samonemška potrdila! Ali se res ne da ničesar ukreniti, da bodo gospodje vsaj vljudni s strankami?!

Novo sodnijsko poslopje v Celju. Kakor se čuje, je bilo pravkar minulo porotno zasedanje, zadnje v dosedanjem poslopiju. Bilo je pred stoletji minoritski samostan, pozneje je služilo raznim namenom; l. 1850. pa je bilo kupljeno za novo ustanovljeno okrožno sodišče. Že pred 20. leti se je izkazalo, da so prostori nezadostni, a mnogo truda je stalo, predno se je država odločila za stavbo novega poslopja, ki se postavi v doglednem času na prilično istem mestu. Staro poslopje izgine popolnoma.

Sadna razstava v Celju preloženja. Kakor smo se prepričali iz vsestranskih poročil naših poverjenikov, bo letošnja sadna letina na Spodnjem Štajerskem slaba, le v nekaterih okoliših srednja. Vsled tega je pripravljalni odbor sklenil, da se sadna razstava, ki je bila namenjena za letošnjo jesen v Celju, preloži na prihodnje leto. — Kmetijska podružnica Št. Jur ob Južni železnici.

Iz celjske okolice nam pišejo: Pri nas na deželi se bo gledalo strogo na to, da bo pasji kontumac najstrožje izveden. Psi z nagebniki in poleg tega še priklenjeni! Sicer obžutna kazen! A v mestu vidim vsak dan pse prosto tekat po ulicah. Če veljajo, oziroma bodo veljale stroge določbe za naše Trnovlje in Ljubčino, zakaj ne bi veljalo isto za Celje?!

Nesramni denuncijant pri »Marburgerci«. bodisi da je že to sam slaboznan urednik Zahn, ali kdo drugi, se je zopet spravil na slovensko dijaštvo. V zadnji številki ga dolži, da je ono pomazalo Jahnov spomenik (če se tista žalostna prikazen v parku sploh sme imenovati spomenik!), imenuje slovenske dijake »nadležne tužje« in jih psuje v svojem znanem hiperkulturnem tonu. Mariborčanom seveda nič ne smrdijo lepi stotisoči kron, ki jih pusti vsako leto tam slovensko dijaštvo.

Izpred mariborske porote. Dne 26. junija sta stali pred porotniki 15-letna natakarka Hedvika Hauptmann in 21letna dekla Marija Prelog, obe uslužbeni pri gostilničarju Hauptmannu v Križevcih pri Ljutomeru. Pri slednjem je meseca marca menda štirikrat zapored gorelo. Dne 19. marca so zaprli Hauptmannovega hlapca Jožeta Mandla, ker je bil na osum, da je začel. Vendar se ni

še do danes ni moglo dokazati, Mandl je pa bil ljubček Marije Prelog in ona ga je težko pogrešila, zato je premišljala, kako bi ga rešila. Če bo še enkrat kje tu gorelo — si je mislila — bo sum od njega odvrgnjen. Nagovala je hlapca Mörtla, naj zažge pri Hauptmannu ali pri posestniku Vrablu. Mörtl pa se ni dal pregovarjati. Voljno orodje pa je dobila Prelog v osebi 15letne natakarice Hedvike Hauptmann. Neko nedeljo popoldne, ko je na podlagi dogovora — Prelog šla k večernici (o to naše verno in pobožno ljudstvo!), je Hedvika v svinjaku polila slamo s petrolejem in zažgala. A revica se je dima ustrašila, skočila skozi vrata in jih za seboj zaprla, s čemur se je najbrž oženji zadušil. Stvar pa se je končno izvedela in so obe zaprli. Hedvika Hauptmann je bila obsojena na osem, Marija Prelog na 13 mesecev težke ječe. — Dne 27. junija pa sta stali pred poroto dve mladi, komaj 13letni tatici: Antonija Čelan, kočarska hči iz Št. Lovrenca na Dravskem polju, Terezija Orenberg od istotam. Obsojena pa sta bila tudi 64letni Jakob in 45letna Marija Čelan, starša obtožene 13letne tatic, ker sta jo onadva h kraji napeljala. Obtoženi mladi tatici sta kar na veliko kradli. — Stefanu Kacjanu v Št. Lovrencu sta ukradli denarnico s 310 K denarja ter jajca, moko, meso in prte; Jakob Gregorič v Cirkovcih 13 K denarja in vratni nakit za 10 K; Ani Haložan par šolnjev; Uršuli Kozoderc klobase in meso; Francu in Alojziju Pignar 10 K denarja, srebrno uro, dve suknji itd. Alojzija Čelan trdi, da sta jo k prvi tatvini zapeljala oče in mati. Antonija Čelan in Terezija Orenberg sta bili obsojeni v kazen zapora v samotnem kraju, vsaka na 3 mesece, oče Čelan je dobil 4, mati pa 2 meseca strogega zapora.

Drobne novice. Ponesrečil se je v rudniku v Trbovljah delavec Jožef Mirt. Padel je v globčino in se ubil. — Utoplienca so našli dne 24. junija v Savinji pri Rimskih Toplicah. Star je okrog 45 let; po obleki iz boljšega stanu. Dokumentov ni bilo najti nobenih. — Razstavo izdelkov vajencev priredi meseca septembra v Laškem trgu tamošnja zadruga rokodelskih obrti. — V Mariboru so dne 27. junija zaprli 25letnega Henrika Katza iz Nižnje Avstrijske, ki je kot uradnik trdke Popper na Dunaju poveril več denarja in zbežal. — Vlomili so doslej neznani storilci v noči na 20. junija v župnišče pri Sv. Martinu pri Vurberku ter so odnesli jestvin in pijače za več ko 100 kron, 192 K 60 vin, denarja in žensko žepno uro. — Umrli je dne 27. junija v mariborski bolnišnici Jožef Laufer st., gostilničar v Radvanju. Laufer je bil rodom Švab. — V k o n k u r z je prišel v Šostanju trgovec Alojzij Kossar. Upravitelj konkurzne mase je gosp. dr. Fr. Mayer. — Vlom. V celjski Marijini cerkvi je doslej neznani storilec vlomil v tri pušice in odnesel precej denarja.

Koroško.

Odkritje spomenika za zasute žrtve katastrofe dne 8. januarja 1910. Kakor je še marsikomu v spominu, se je pogreznila 8. jan. 1910 praznoprav brez posebnega vzroka bolnišnična rudokopa v Rablju nenaadoma v zemljo. Ostanke so hiše še do danes niso našli. Dne 25. junija pa se je postavilo žrtvam te nesrečne katastrofe v Rablju na svečanost način spomenik. Zalujoči kip rudarja zre v globlino za izginolimi, na mramornati plošči pa so ovekovčena imena osmerih nesrečnih žrtv. Kakor znano, se je pogreznil isti dan tamošnji zdravnik dr. Vesely s soprogo, otrokom in služkinjo, dalje z bolniško strežnico in tremi bolniki.

Stavka pekovskih pomočnikov v Beljaku. V petek, dne 26. junija so pričeli v Beljaku stavkati pekovski pomočniki, ker se ni ugodilo od strani mojstrov njihovim zahtevam glede povišanja tedenske plače. Pomočniki zahtevajo brez razlike zvišanje tedenske plače za 4 K, kar pa pekovski mojstri radi slabih razmer ne morejo in nečejo dovoliti.

Drobne novice. Vlom. Iz Spitala ob Dravi se poroča, da je do sedaj neznan tat vlomil v zaklenjeno sobo natakarice Katarine Straus in odnesel iz zaprtega kovčega 137 K denarja. — Smrtna nesreča. Iz Zgornjega Dravograda poročajo, da se je ponesrečil hlapec Ivan Neuherber na bližnji planini, kjer je pasel ovce. Ko ga zvečer ni bilo domov, sta ga šla dva hlapca iskat, a sta ga našla ob vznožju strme pečine nezvestnega. Imel je strolo lobanjo in je kmalu, ko so ga našli, umrl. Neuherber je star 68 let in mu je najbrže spodrsnilo na spozki zemlji na planini, tako da je padel čez pečino in se ubil. — Nevarna igra ča. V bližini Belega mosta se je igral 16letni fant Mihael Gagli z neko patrono.

Pri igranju je vžgal tudi vžgalico in jo držal pod patrono. Ta je eksplodirala in fanta težko poškodovala na levi roki. Prepeljati so ga morali v beljaško bolnišnico. — Otrok utonil. V Vetingu je padel v neki tamošnji potok dveletni otrok žagarja Vakonika ter utonil, kljub temu, da mu je prihitel oče takoj na pomoč. Vsi rešilni poizkusi so bili brezuspešni. — Nezgoda pri delu. V parni žagi v Zgnezavi je padel delavec Jožef Plisnik tako nesrečno, da je prišel z nogo v cirkularno žago, ki ga je smrtnonevarno poškodovala. Ponesrečenca, ki je oženjen in ima tri nepreskrbljene otroke, so prepeljali v bolnišnico v Celovec. — Samomor. Dne 25. junija se je obesil v Škofičah 54letni krojač Ivan Tof, in je izvršil samomor najbrže vsled zmedenosti misli. Zapušča vdovo in štiri nedoletne otroke. Bil je že delj časa slaboumen in si je skušal že v jeseni 1913 prerezati žile na vratu, a so ga takrat še pravočasno rešili smrti.

Primorsko.

Iz davčne službe. Provizorični davčni asistent Friderik Skerk v Trstu je imenovan za razvednega asistenta v XI. činovnem razredu.

Tržaški Nemci kupujejo svoj lastni dom. Kakor se poroča iz zanesljivega vira, nameravajo kupiti tržaški Nemci vilo Obry v Škorkljih, z vsem k vili pripadajoč, zemljiščem vred. Tja se preselijo baje potem vsa nemška društva, ki imajo sedaj svoj sedež v »Eintracht«. Ker se bo nastanila v tej hiši tudi gostilna, se bodo vse nemške veselice in prireditve vršile tam. Cena vile s posestvom vred bo znašala baje skoro milijon kron.

Kopel Grljan. Salonski parnik »Vida« vozi od 27. junija vsako soboto, nedeljo in na praznik razun po določenem urniku še ob raznih drugih urah v Grljan in nazaj. S tem je dana prilika občinstvu, da bo moglo v mnogobrojnem številu posecati krasne grljanske morske kopeli. — Vozni listki se dobivajo na parniku.

Velika nesreča v tržaški prosti luki. Dne 26. junija se je pripetila v tržaški prosti luki velika nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Parnik »Clara« je bil naložen s starim železom. To železo so težaki razkladali s parnika in ga nakladali na železniške vozove s pomočjo dvigal. Nesreča je hotela, da je bala železa, ko jo je dvignilo dvigalo, zadela z enim koncem ob traverzo, ležečo čez zadnji del ladijskega skladišča in jo dvignila na enem koncu, tako, da je traverza padla na dno skladišča. V istem trenutku pa je šel spodaj mimo 42letni Ivan Franca, ki ga je traverza podrla. Zmečkala mu je črepijo, zlomila obe rami, levo nogo in par reber. Bil je na mestu mrtev. Drugemu težaku Karlu Rebecu pa je traverza, ki je bila težka kakih 20 kvintalov, ko je ta hotel pomagati nesrečnemu Franzi, zmečkala kost na levi roki in mu odbila levi palec. Poklicani zdravnik je pri Franzi konstatiral nastop smrti, obvezal Reba in ga dal prepeljati v mestno bolnišnico. Truplo ponesrečenega Franza so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Justu. Ponesrečenec je bil oženjen ter zapušča vdovo in dva otroke. Nesreča je napravila med delavstvom v tržaški prosti luki globok vtisk.

Žalost tržaškega prebivalstva vsled umora našega prestolonaslednika. Ko se je v nedeljo popoldne raznesla po mestu vest o strašnem zločinu, ki se je dogodil v Sarajevu, je bilo vse tržaško prebivalstvo silno potrto, zlasti ker je imelo opetovano priliko, pozdraviti prestolonaslednika in njegovo soprogo kot goste, bodisi v Miranu ali kje drugje v slovenski tržaški okolici. — Prva žalna zastava v Trstu je proti večeru zavihrala na slovenskem »Narodnem domu« v Trstu. — Samo ob sebi umevno je, da so bile takoj odpovedane vse veselice.

Zatvoritev ladjedelnic v Tržiču. Iz Tržiča poročajo, da je ravnateljstvo ladjedelnice glede na dejstvo, da nečejo ponehati stavke v posameznih pododdelkih, sklenilo, da odpusti vse delavce. Vsaki dan se odpusti nekaj delavcev, tako da ne bo v par dneh nobenega delavca zaposlenega v ladjedelnici, nato se pa zatvorijo ladjedelnice. Domneva se, da bo ladjedelnica v Tržiču dalje časa zatvorena in da se bo pri zopetni otvoritvi pri najetju novih delavcev zelo izbiralo. — Ta odredba ravnateljstva spravi v bedo, če se vračuna prizadete rodbine, okoli 10.000 oseb.

Drobne novice. V vlak u m r l. V petek je v brzovlak državnih železnic, ki vozi iz Trsta proti Gorici, postalo nenkrat slabo nekom potniku. Zgrudil se je na tla ter bil v trenutkih mrtev. Po listinah, ki jih je imel pri sebi, se je doznalo, da je 52letni fin. višji komisar Karel Plick iz Kutneho na Češkem. Bil

njem so našli hranilno knjižico, glasečo se na 420 K in okoli 60 K denarja. Truplo so prepeljali v opensko mrtvašnico. Picek je prišel na dopust v toplejše kraje in se je prednočnim vračal domov. — Vol ga je zabodel. Dvanajstletni deček Peter Forni v Rocolu je hotel v soboto popoldne nekoliko ponagajati volu, mimo katerega je šel. Vol pa je dečka sunil z rogom v usta ter mu razbil vse zobe. Prvo pomoč je podal ranjencu zdravnik rešilne postaje, potem pa je deček ostal v domači oskrbi. — Vlom v trgovino. V noči od petka na soboto so v lomili neznan tatovi v trgovino Aleksandra Zgura. V trgovini so v lomili v avtomatično blagajno, kjer so našli le malenkostno vsoto 6 K 44 vin. V pisarni so vse obrnili narobe in končno našli v neki miznici 1183 K, ki so jih seveda vzeli s seboj. Nato so se še pokrepčali z vinom in gnatio, nato pa odšli. Trgovci Zgura ne trpi nobene škode, ker je proti vlamu zavarovan. O tatovih nimajo še nobenega sledu. — Tatvina bencina. Nekaj policijski stražnik v Trstu je v petek zvečer zalotil tri možakarje, ki so ponujali mehaniku Cosminija štiri velike posode bencina po neprimerno nizki ceni. Sumil je, da so bencin ukradli ter napovedal vsem trem aretacijo. Aretirani pa je mogel le enega, ker sta mu dva tatova ušla. Tretji je neki 47letni Karel Pugliese, rodom iz Izole. Tega in mehanika Cosminija so oddali sodišču.

Zalna seja obč. sveta ljubljanskega.

Danes dopoldne ob 11. uri je imel občinski svet ljubljanski izredno sejo z ozirom na krvavi dogodek, ki se je v nedeljo dogradil v Sarajevu.

Občinski svetniki so došli k seji v črnih oblekah.

Župan dr. Ivan Tavčar je izjavil, da se vabilo k izredni seji ni moglo dostaviti občinskim svetnikom dr. Ambroschitschu, Bahovcu, Hudo-verniku, dr. Novaku in Ružički, ker so iz Ljubljane odsotni, konstatiral sklepčnost ter imenoval za overovatelje zapisnika občinskega svetnika dr. Trillerja in Iv. Kregarja.

Nato so se dvignili s svojih sedežev vsi občinski svetniki, župan dr. Tavčar pa je imel ta-le nagovor:

Slavni mestni svet!

Zadnje nedeljo solnčnega rožnika pretreslo je naše cesarstvo neumljeno poročilo, da je v bosanski prestolici izdihnil svoje življenje Njegova cesarska in kraljeva visokost, nadvojvoda Franc Ferdinand, prestolonaslednik v Avstriji. Kakor v življenju, bila je visokemu gospodu tudi v smrti zvesta družica svetla soproga, vojvodinja Zofija Hohenberška!

Oha je pokončala zločinska roka, ko sta zemlji, na kateri sta morala umreti, izkazovali simpatije, prijateljstvo in ljubezen.

Ze zgol s človeškega stališča mora sarajevski hinavski in zavratni umor med svetom vzbujati viharje jeze in gusar, kakor nekda, ko je prebl. cesarica Elizabeta izkrevave-la pod morilnim bodalom.

Nam ljubljancem, ki prisegamo na to, da se slovenska misel od avstrijske misli ločiti ne da in da je obstoj slovenskega naroda odvisen od obstanka starodavne naše države — pa je pomenjala nedeljska smrtonosna vest pravo katastrofo.

Mesto se je takoj zavilo v globoko žalost; prepričan sem, da jih obilo ni moglo spati v noči, radi bodočih skrbi, pa radi sramu, da se je na avstrijskem jugu za tako barbarsko hudodelstvo dobila slovenska roka.

Pokojni prestolonaslednik bil je steber države, in z upadnimi srci so se ozirali na njega vsi narodi naše monarhije. Ti upi so sedaj potlačeni. Ena zavest pa nam ostane: Sveta kri je tekla v zeleni Bosni, katere je ta kri rosila, so bile ž njo zopet in zopet posvečene in blagoslovljene kot del našega cesarstva.

V času nesreče in žalosti dvigajo se naše oči do častitljivega, ljubljene-ga vladarja. Kakor hrast je, v katerega udarjajo strele. Pa nobena ga ne premakne. Svoje vladarske dolžnosti izpolnjuje in naj se bliža konec sveta. Tudi v teh dneh je Njegovo veličanstvo svetel dokaz tiste velikanse moči, katero zajemajo avstrijski narodi s svoje presvite dinastije.

Menim, da najbolje vstrezam načelom blagopokojnega prestolonaslednika, ako ob njegovem in njegove soproge mrtvaškem odru s prepričano dušo vskliknem: Živeli dinastija in avstrijska domovina!

Včeraj sem odposlal sledeči br-zojav na Dunaj:

Ob groznem zločinu, izvršenim na presvitem prestolonasledniku Francu Ferdinandu, polagam pred vas, naj ne ostanejo deželne ta-

stolnega mesta Ljubljane izraze srčnega sočutja ter neomajljive zvestobe do visoke cesarske hiše ter neizmerno ljubljene-ga vladarja.

Sedaj pa predlagam: Deputacija občinskega sveta izreče naj potom c. kr. deželnega predsedstva presvitemu cesarju najvrednejše sočutje na neizmerno britki izgubi, ki je zadela visoko dinastijo.

Ta deputacija, v kateri bodijo zastopane stranke te zbornice, naj se takoj izvoli.

V deputacijo so bili poleg župana dr. Ivana Tavčarja in podžupana dr. Trillerja izvoljeni še občinski svetniki profesor Josip Reisner, Ivan Kregar in ravnatelj Kamilo Pammer.

Ko je povabil občinske odbornike na zasedanje, ki se vrše jutri, v sredo ob 10. dopoldne v stolnici, je župan zaključil žalno sejo.

Koj na to je deputacija mestnega občinskega sveta se odpeljala k deželnemu predsedniku gosp. baronu Schwarzu.

Dne ne vesti.

+ Zopet konfiskacija. Priredili smo snoči posebno izdajo našega lista, v kateri smo priobčili dolgo vrsto za drag denar pridobljenih poročil o atentatu v Sarajevu in životopise umrlega nadvojvode in njegove žene. To posebno izdajo smo izročili cenzuri ob pol 7. uri zvečer, ob pol 9. uri zvečer pa smo dobili naznanilo, da je izdaja zaplenjena. Tri čisto nedolžne vrstice so državno pravdnistvo zbodlo v oči. Tri vrstice, ki nič, pa že čisto nič ne obsegajo, kar bi se moglo zapleniti. Najodličnejši juristi so se kar za glavo prijemali, ko so slišali za to konfiskacijo. Navadno je tako, da pride konfiskacija kvečjemu 3/4 ure potem, ko je bil list izročen cenzuri, to pot pa je bil list konfisciran dve uri potem, ko je bil izročen cenzuri. To je jako značilen moment. Kdo drugi bi morda ugibal, da se je kaj godilo za kulisami, nas pa še to nič ne zanima. Po našem prepričanju se nam je s to konfiskacijo zgodila tako velikanska krivica, tako vnebo-vpijoča krivica, da o njej sploh ni mogoče govoriti. V tej konfiskaciji vidimo mi potrditev, da vlada za nas prav posebna tiskovna praksa, da se postopa proti nam po posebnem sistemu; slutiti smo to že večkrat, zdaj smo ta sistem spoznali in vedeli bomo, kaj storiti. Izvenljubljanske naročnike opozarjamo, da je v današnji številki našega lista natisnjeno vse, kar je bilo v konfiscirani posebni izdaji. Obenem prosimo vse naročnike, naj potpre in naj nas podpirajo v tem težkem boju proti sistemu.

+ Klerikalci na delu. Aleš Ušeničnik je učitelj na lemenatu, za kratak čas pa piše knjige — pardon, bukve — in pa članke. Zadnji čas se je lotil tudi našega lista in ga krepko denuncira. V obče skrbe vendar za denunciacije vsake vrste drugi ljudje iz klerikalne stranke; vse polno jih je takih ptičev, vsak zase lopov comme il faut in če se jim je zdaj pridružil še Aleš Ušeničnik, mora to imeti svoj posebni vzrok. Ali bi morda Aleš rad kaj postal ali pridobil, da tako hiti obračati nase pozornost tistih, ki imajo denuncijante radi in jih rabijo? Hrepenenje po višjem, je v Aleševi rodbini podedovano. Imel je brata, ki je popustil domače delo in šel k cigantom, kjer so se mu uresničili njegovi ideali. Ko je prišel domov, na obisk, se je ošabno pobahal, da ima na Ogrskem pri ciganih tri babe in dva para biksanih škorenj. Aleš je pa zdaj šel k denuncijantom in smo le radovedni, kake ideale želi on doseči pri njih.

+ Kako je Ljubljana izvedela za atentat v Sarajevu. Kakor pri umoru cesarice Elizabete, tako se je slučajno primerilo, da je ljubljansko občinstvo prej izvedelo za atentat v Sarajevu, kakor dunajsko. V nedeljo popoldne, ko je vse hitelo iz mesta, je prišla na naše uredništvo telefonično vprašanje s kolodvora, če kaj vemo, da se je zgodil v Sarajevu atentat na prestolonaslednika, češ iz Trsta telefonirajo, da je »Piccolo« dobil tak telegram. Ta prijava opozoritev, za katero bodi dotičnemu gospodu izprčena najlepša zahvala, nam je omogočila, da smo mogli tako hitro obvestiti občinstvo o atentatu. A s kakimi križi in težavami je to šlo. Naše uredništvo se je takoj obrnilo telefonično na Dunaj. Poklicali smo svojega dunajskega poročevalca, klicali druge časnikarje, a nikogar ni bilo dobiti. Kako tudi, ko je bila nedelja, ko je bil drugi dan praznik in ko je bilo tako lepo vreme. Klicali smo velike dunajske redakcije ... nikogar ni bilo priklicati, Dunaj ni še nič vedel, kaj se je zgodilo. Obrnili smo se telefonično do uredništva tržaškega »Piccolo« in ta se je oglašil in nam je rade volje dal svoj telegram na razpolaganje. Da bi zaradi afiliranosti ta-

ko senzacionalne vesti ne imeli kakih sitnosti, smo se obrnili do državne policije. Ta res še ni imela nobenega poročila, pač pa se je takoj telefonično obrnila na Dunaj in je od tam dobila uradno potrdilo, da je vest resnična. Tako smo mogli še pred 4. uro v Ljubljani naznaniti senzacionalno vest o umoru v Sarajevu, dočim je bila na Dunaju razglašena šele po peti uri.

+ Neverjetno in vendar resnično. Sarajevo ni mesto kakor London ali New-York in zato je tam policijska služba precej preprosta. Prava reč, nadzorovanje tega mesta. To je pogodil še famozni Alpi, ki je bil simepel okrajni komisar na Kranjskem in je bil kot zagrižen nemškutar poslan za policijskega ravnatelja v Sarajevo. V kritičnih časih, ko po okupaciji, je Alpi tako spretno opravljal svojo službo, da je polno ljudi spravil v ječo, nekaj tudi na vešala, ohranil v mestu red in mir in mu je ostalo še toliko časa, da se je lahko bavil s »postranskimi deli«, za kar so ga pozneje tudi spodili iz službe in ga poslali nazaj v Ljubljano. Dandanes je policijska služba v Sarajevu znamenito organizirana. Redarjev in detektivov je vse polno, špijonov kakor lista in trave, nadzorovanje je tako strogo, da pride že na vsake tri smrkavce, stare do 10 let, poseben vohun. Policija ima špijone v vseh stanovih in posebno veliko vlogo med špijoni igrajo katoliški uradniki. Ta aparat bi moral vendar zadostovati, da bi bila izključena sploh vsaka varnost. A to se ni vse. Sarajevo je v vojaškem oziru velevažna postojanka in seveda ima tudi generalni štab svoje posebne organe, ki nadzirajo prebivalstvo in so vsakemu količjak sumljivemu človeku za petami. Odlični ruski žurnalisti, ki je po anekdoti obiskal Sarajevo, nam je pripovedoval, da je bil na potu iz Broda v Sarajevo in v Sarajevu samem v petih dneh 72 nadlegovan po različnih organih. Poleg vsega tega je pa še v Sarajevu velikanska garnizija. Tako bi morala torej biti varnost v tem mestu naravnost vzorna celo za vsakega vsakdanjega človeka, kaj še za prestolonaslednika. A vendar je bilo mogoče, da je bila na prestolonaslednika vržena bomba, uro pozneje pa je bil ustreljen. V mestu s takim varnostnim aparatom, bi to moralo biti absolutno in popolnoma izključeno. Radovedni smo, kako se bodo odgovorni faktorji opravičili: »Fremdenblatt« (!!) že zvrča vso krivdo na vojaško upravo, češ, ta je ukrenila vse dispozicije za potovanje prestolonaslednika v Sarajevo, ne da bi bila bosansko ministrstvo sploh obvestilo. Saj je mogoče, da se je vojaška uprava zopet enkrat postavila nad civilno, to se baže večkrat zgodi, a to vendar še ni nikaka opravičba za bosansko ministrstvo. Dolžnost ministrstva je bila, da se je pobrigalo za varnost prestolonaslednika, čeprav ni dobilo od vojaške uprave nobenega obvestila. Kaj se hoče mar bosansko ministrstvo postaviti na stališče, da je potovanje prestolonaslednika nič ne briga in da je sme ignorirati, če ni pismo zaproseno naj izpolni svojo dolžnost? Zdaj vidimo zopet nekaj čudnega. V Sarajevu, v Mostaru in v drugih krajih se gode napadi na Srbe; pobijajo jih in demoralizirajo jim imetje, a velikanski policijski in vojaški aparat zopet tega ne more preprečiti. To so neverjetne, a vendar resnične stvari. Ej, čudna je ta zlata Bosna in skrivnosti polna.

+ Prezidava ljubljanskega južnega kolodvora. Navsezadnje so vendar ljudje začeli spoznavati, da imajo v klerikalnih poslancih prav zanikrne zastopnike v državnem zboru, da ti poslanci na Dunaju le zase skrbje in za svojo stranko, za občni blagor pa nič ne store, tako da je Kranjska danes ena najbolj zapostavljenih dežel. Ker ne morejo klerikalci nobene resnične zasluge izkazati, pa si vtikajo pavovo perje za klobuke in se hvalijo z zaslugami, ki jih spredaj in zadaj nič ni. To švinderstvo z zaslugami je toliko smešnejše, ker je vendar dogmata stvar, da spadajo slovenski klerikalni poslanci med tiste parlamentarce, ki jih v gospodarskih stvarih niti uradni sluge v državnem zboru ne smatrajo za resne. Zdaj moramo zopet poslušati veliko troben-tanje o klerikalnih zaslugah za prezidavo južnega kolodvora v Ljubljani. Ta stvar je jako enostavna. Bivši župan Hribar je takrat, ko je imel velik vpliv, po dolgem prizadevanju dosegel, da je država stopila z južno železnico v dogovor zaradi prezidave južnega kolodvora. Južna železnica se je branila, češ, da za potrebe njenega prometa zadostuje sedanji kolodvor, a če je zaradi gorenjske in dolenske železnice potreben večji kolodvor, naj država primeren znesek prispeva. Doseglo se je sporazumelje in južna železnica je izdelala projekt. Toda južna železnica je bila tako ometana, da ni hotela na gola

obljubo države izvršiti dragega projekta, nego se je postavila na stališče: denar na mizo. Pa res, izkazalo se je, da je država hotela, naj bi južna železnica sama plačala potrebne milijone, država pa da bi svoj prispevek — dolžna ostala. To je vzrok, da se je stvar toliko let vlekla in vlekla in da navzlic vsemu drezanju ni nikamor naprej prišla. In tudi sedaj bi ne bilo niti za las bolje, pa če bi se bili vsi klerikalci na glavo postavili in se Susteršič in Povše prekopal skozi vsa ministerijalna čreva, če bi se ne bila zadnjič zgodila znana nesreča na kolodvoru. Samo tej nesreči se imamo zahvaliti, da bo kolodvor prezidan. Ta nesreča je železniško ministrstvo in južno železnico opozorila, kako nujna je prezidava kolodvora in je ta prezidava v interesu železnic samih potrebna. Z Dunaja so prišli direktorji in svetniki in taki inspektorji in drugi inspektorji, strokovnjaki iz ministrstva in strokovnjaki južne železnice in sploh mero-dajni ljudje. Ti so se sami prepričali, da se prezidava kolodvora absolutno ne da več odložiti, da se mora iz ozir-rov na promet čim prej izvršiti in to je potem odločilo. Kar klerikalci klobasajo o svojih zaslugah, to je vse puhla baharija njihove »zasluge« na tej prezidavi južnega kolodvora še nasej fige niso vredne.

Izguba pri deželnem užitniškim zbiranju. Torej celih 195.000 K izgube ima dežela za lansko leto pri užitniškem zbiranju in zdaj seveda prosi pri vladi, naj ji kolikor mogoče te vsote odpiše. V letu 1912. je imela dežela pri užitniškem zbiranju 100.000 kron izgube in ji je vlada odpisala 80.000, v l. 1913. pa je ta izguba že poskočila na 195.000 K. V l. 1913. je namreč imela dežela v zbiranju vse okraje razen ljubljanskega mesta in zato je izguba tako narasla. Krive so te izgube različne okolščine. Pred vsem pojema konsum, ker je nastala taka draginja in so zaslužki tako slabi, da morajo ljudje štediti kar se da. Dalje so klerikalci v svoji običajni nezmožnosti izlicitali za-kupe posameznih okrajev za previ-soke zneske. Pač ne znajo ne računati, ne preudariti. Končno je pa tudi pobiranje užitnine tako, da sploh ne more prinesiti uspeha. Kakor vedno, tako gledajo klerikalci tudi pri izbiranju dacarjev samo na njihovo poli-tično mišljenje. Glavna stvar je, da je dacar klerikalen agitator, da šikanira in preganja napredne gostilničarje, klerikalnim gostilničarjem pa gre na roko. Za klerikalno stranko je to lahko prav koristno, a naposled je dežela prevzela pobiranje užitnine vendar zato, da bi kaj zaslužila, ne pa da bi imela izgubo. Država pa menda tudi ne daje pobiranja užitni-ne zato v zakup, da bi se potem pod nosom obrisala.

+ Zadrudna zveza v Ljubljani je strankarsko podjetje klerikalne stranke in je seveda deželno posebne podpore dež. odbora. Klerikalci pač stoje na meksikanskem stališču: Deželni denar je naš denar, deželni denar se za nas porabi. A Zadrudne zveze ne podpira samo dežela, podpira jo tudi država. Že dolgo časa do-biva Zadrudna zveza masno državno podporo, letos pa zahteva, naj država svojo podporo še poviša. Deželne in državne stroške je seveda lahko kupčije delati, ali nam se zdi, da ljudje ne plačujejo silnih davkov in doklad zato, da bi se z njimi podpirala klerikalna kupčijska podjetja.

+ Posredovalni uradi. Med najboljše ljudske prijatelje spada vseka-kop presimpatični dr. Pegan. Noč in dan se trudi za ljudski blagor, tako da je pri tem delu že par avtomobil-ov polomil. Pri srcu so mu med dru-gimi klerikalnimi ustanovami zlasti tudi posredovalni uradi. Zanje gori tako, da postane ves besen, če izreče kdo mnenje, da slabo funkcionirajo. Posredovalni uradi, pravi dr. Pegan, so ustanovljeni zato, da se ljudstvu prihranijo stroški, zlasti odvetniški stroški. Kako pazno gleda dr. Pegan na to, pričata sledeča slučajja: Deželni poslanec M. Dimnik je radi neke malenkosti tožil Jerneja Dovča iz Stožic in sicer se je za tožbo oglašil pri dr. Peganu. Kaj mislite, da je dr. Pegan moža odzval na posredovalni urad. Kaj še! Napravil je tožbo in jo poslal obč. uradu. Tam so se po-ravnali s pogojem — da plača Dovč 25 kron odvetniških stroškov. Župan z Ježice V. Ahlin je tožil bratranca, ker je brez škode peljal po njegovem svetu. Izročil je stvar dr. Peganu, le-ta pa posredovalnemu uradu. Tam so stvar poravnali s pogojem, da plača toženec 25 K odvetniških stroškov. Zakaj ni dr. Pegan a priori za-vrnil tožitelja in vsakemu tožencu prihranil 25 kron odvetniških stroškov, če je tak osrečevalec ljudstva. Posredovalni uradi vendar niso zato ustanovljeni, da bi izsiljevali porav-nave na korist klerikalnim advokatom!

+ Natolcevanja dr. Janeza Kreka. V nedeljo, dne 21. junija je imel dr. Krek na Limbarski gori svojo običajno vsakoletno pridigo. Ni sicer znan, kaj je govoril, a da je povedal kaj prav krepkega in izdatnega, to se da sklepati iz preskromnega poročila v »Slovencu«. V tem listu je bilo čitati, da je dr. Krek na Limbarski gori oznanil: »Našega naroda se ne oprijemlje toliko verski liberalizem; nevarnejši so mu brez moralni nazori liberalcev glede gospodarskih zadev, glede pridobivanja premoženja, glede poštenosti in značajnosti.« Pa jih je zopet dal, te preklicane liberalce. Liberalci imajo brez moralne nazore glede gospodarskih zadev, glede pridobivanja premoženja, glede poštenosti in značajnosti. To so morali z ušesi migati vrli kristjani, ki so poslušali na Limbarski gori dr. Kreka! Prava sreča, da ni bilo nikogar zraven, ki bi bil to-le stvar malo pojasnil in ki bi bil malo osvetil klerikalno poštenost in značajnost ter z izgledi pokazal, kako moralni so klerikalci v gospodarskih zadevah in na kako moralen način so nastala gotova klerikalna premoženja, kako je z njihovo poštenostjo in značajnostjo. Gradiva je toliko in tako zanimivega, da bi se bil z Limbarske gore dvignil cel oblak smrada, če bi se bil odkril le vogaček klerikalne kloake. A ni bilo nikogar, in tako je lahko dr. Krek nemoteno zabavljaj. No, kaj drugega, kakor zabavljanja in natolcevanja itak ni od njega pričakovati. Kdor pa pomisli, kako si klerikalci polnijo žepe, kaj počenajo z denarjem dežele in različnih zadrug, pa primerja, kako trdo morajo liberalci delati, ta se bo zabavljanju velikega moralista Kreka le smejal. Liberalci delajo, če hočejo kaj zaslužiti, klerikalci pa bogate, ne da bi kaj delali!

+ Vipavska vojašnica. Župan in poslanec vipavski, oče Perhavec, je zelo brihtne glave ter ima jako klerikalne nazore glede pridobivanja premoženja itd. Dr. Krek je z njim gotovo zadovoljen in to ga bo gotovo potolažilo in podkrepilo v težkih bojih, ki jih ima zdaj. Perhavec ima veliko »zaslugo« na tem, da je dobila zgradbo vipavske vojašnice firma, pri kateri igra glavno vlogo kanonik Šiška, a zgradba se izvršuje tako, da je vojaška oblast zahtevala, naj se podere velik del betonske stavbe. Seveda so vipavski davkoplačevalci zelo hvaležni, da se jim je to primerilo in izrekajo svojo zahvalo specijelno poslancu in županu Perhavcu. V njem imajo res izvrstnega moža, prava sreča za vipavsko dolino in če ga usoda pusti še nekaj časa na krmilu, bo tudi zadnji klerikalec na Vipavskem — spregledal.

+ Poslanec in pijanček ali: nazadnje sta se vendar sporazumela. Zadnjič je bil dr. Pogačnik zopet enkrat v Vipavi. Odkar je poslanec, je seveda strašno imeniten. Avtomobil je imel! Pomislite: avtomobil! Ljudje v Vipavi so se seveda radovedno prerivali okrog avtomobila, ki jih je iz naravnih razlogov veliko bolj zanimal, kakor poslanec Pogačnik, in med drugimi je silil v bližino tudi nekoliko natrkan človek, ki je postal poslancu Pogačniku nekoliko nadležen. Tedaj pa se je dr. Pogačnik mogočno razkoračil in povedal pijančku svoje mnenje. Nečemo dr. Pogačnika prav nič žaliti, le zaradi boljšega umevanja onega prizora moramo doslovno navesti pijančkovo surovost. Ko mu je namreč dr. Pogačnik povedal, kdo da je, je pijanček zaklical: »Pa takega bika sem jaz volil!« Mož se je seveda skesal svoje psovke in se opravičil in nazadnje sta se poslanec in volilec popolnoma sporazumela. A ravno to sporazumelje je zanimivo. Pijanček se je opravičeval: »Naj ne zamerijo — jaz govorim vedno tako, kakor mislim«, na kar je dr. Pogačnik slovesno izjavil: Taki ljudje so meni najljubši.

+ Inkorporacija Šiške. Formalna inkorporacija Šiške se ne izvrši, kakor je bilo prvotno določeno, jutri, marveč šele v četrtek, dne 2. julija ob pol 10. dopoldne. Ta dan prevzame ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar agende občine Spodnja Šiška. Pri tem aktu bodo navzoči bivši šišenski župan Seidl, okrajni glavar Cron in zastopnik deželnega odbora. O formalnem prevzetju agend po ljubljanski mestni občini se napravi poseben zapisnik, ki ga podpišejo vsi imenovani faktorji. Kdor to dejstvo izpričuje, so bile torej povsem neosnovane vesti, da bo razpuščen tudi občinski svet ljubljanski.

+ Srečni ljudje! Zadnja mariborska »Straža« prinaša kar tri velike inserate, v katerih vabi brunne Slovence in Slovenke na različna romanja. 13. julija pojde poseben romarski vlak iz Maribora na Trsat, 20. julija poseben romarski vlak iz Sp. Dravograda na novo božjo pot v Rajhenburg, 12. avgusta pa pojde poseben vlak v Luro. To bo sonet ljudem!

za razne duhovske aranžerje. O, ljudska neumnost je zaklad, iz katerega se dajo izkopati ogromna bogastva.

+ **Odlikovanje.** Cesar je podelil davčnemu nadupravitelju Adolfu Ruda povodom njegove upokojitve naslov cesarskega svetnika.

+ **Zdravniška vest.** Železniški minister imenoval je gosp. dr. Benjamina Ipavica železniškim nadzdravnikom c. kr. državne železnice za okraj Ljubljana - Šiška.

+ **Pošto imenovanje.** Poštni praktikant Karel Mlakar v Ljubljani je imenovan za poštnege asistenta v St. Petru na Krasu.

+ **Iz državnoželezniške službe.** Prestavljeni so: Friderik Wurner, asistent na postaji Hrpelje-Kozina na kolodvor Bohinjska Bistrica in asistent Marij Rust od postaje Bohinjska Bistrica v Trstu, prosta luka.

+ **Od južne železnice.** Imenovanja sta bila za revidenta adjunkta Iv. Podboj v Rakeku in Peter Jernej v Logatcu. Za adjunkte so imenovani asistenti Anton Cajnko v Zagorju, Ernest Škerlj v Borovnici, Ludovik Bučar v Postojni in Adolf Gestrin v Ljubljani glavni kolodvor. Za definitivnega asistenta po statusu 2b se imenuje po 12letnem službovanju asistent Viktor Devetak v Logatcu.

+ **Iz orožniške službe.** Orožniški ritmoister Fran Hadwiger je prestavljen iz Ljubljane v Ljov. Orožniški stražmoister Valentin Legat je bil odlikovan s srebrnim križcem s krono.

+ **Iz šolske službe.** Katehet na škofovih zavodih v St. Vidu dr. Josip Demšar je bil imenovan za kateheta na ljubljanskem učiteljskem.

— **Prestolonaslednik Karl Franc Jožef na Kranjskem.** Naše čitatelje bo zanimalo, da je novemu prestolonasledniku naša domovina, zlasti lepa Gorenjska, precej znana. Leta 1909 je bival namreč več dni s svojo materjo nadvojvodinjo Marijo Jožefo v strogem inkognitu v hotelu pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru; pripeljal se je z avtomobilom brez spremstva ter porabil par dni za odhiti izleti ob krasnem bohinjskem jezeru. Prestolonaslednik je občeval z gosti priprosto in zlasti so se mu omilili koncerti, katere so na njegovo željo prirejali vsak večer diletanti v hotelu.

— **Govorice o aretacijah.** V splošni nervoznosti, ki vlada v našem mestu, je pač naravno, da se raznašajo po mestu vsakovrstne govorice. Posebno mnogo se govori, da so bili aretirani neki ljudje. Včeraj smo slišali, da je neki detektiv aretiral nekega policaja (!), danes pravijo, da so aretirali dijaka Endlicherja. Kdo more vedeti, kaj je res! Saj je prišla neka ženska v naše uredništvo celo povedala, da bo dr. Pegan dal zapreti deželnoosodnega svetnika dr. Neubergerja, češ, da je — vrag vedi kdaj, kje in kako — rabil izraz Ehrenmann ...

— **Nestrpni ljudje.** Pred nekaj dnevi je bil pokopan hišni posestnik na Poljanski cesti št. 15, Herman Kranz. Može je bil dlje časa bolan in sorodniki so poklicali k njemu duhovnika. Kranz pa je duhovniku prijazno povedal, da se bo že sam spravil z Bogom in da ne potrebuje spovedovalca. V oporoki je Kranz določil, da naj se ga prepelje v mrtvašnico in pokopje popolnoma preprosto. Šentpeterski župnik Petrič je cerkveni pogreb kratkoma odklonil in tudi odredil, naj se pokojnika ne pokopje na blagoslovljenem prostoru, nego na kraju za samomortilce. Sorodniki seveda kaj takega niso pripustili ter naprosili protestantskega župnika dr. Hegemana, naj dovoli, da se pokojnik pokopje na protestantskem pokopališču. To se je zgodilo in sicer je protestantski župnik opravil pogreb z vsemi verskimi obredi. Sicer je to le formalnost, kajti dandanes so ljudje že tako izobraženi, da jim je pač vse eno, kje in kako so pokopani, ali značilen je ta slučaj vendar, ker kaže skrajno nestrpnost novodobnih farjev. Naj le napenjajo strune; boli ko jih bodo napenjali, prej bodo počile.

— **Vlagatelje »Glavne posojilnice«**, ki so se poravnali z likvidacijskim odborom na 30% svojih vlog, opozarjamo, da prične »Kreditna druga« izplačevati poravnane vsote jutri dne 1. julija t. l. Podrobnosti so razvidne v članku v današnji številki.

— **Nogometne tekme.** »Ilirija« je imela minula praznika v gostih klub »Amateurs« iz Gradca. Prva tekma, ki se je vršila v nedeljo, je končala z rezultatom 3 : 2 v prid gostom. Graško moštvo se odlikuje po vseskozi korektni igri; v celoti ne kaže posebnih tehničnih kombinacij, vendar pa so nekateri napadi pokazali energično igro na gol, česar o »Iliriji« pri nedeljski tekmi ne moremo trditi. Stari njeni napaki, podcenjevanje nasprotnika in neodločnost pred nasprotnimi vrati se zakrivile tudi po-

raz »Ilirije«, dasi se je igra s par izjemami vršila vseskozi na polju Gradčanov. Napadalna vrsta »Ilirije« je bila v nedeljo kvintet »solistov«, ki hočejo publiki kazati vsak svoj trik in virtuoznost, pozablajoč na svoje dolžnosti napram skupnosti. Ostro streljanje so sploh pozabili, tako da kljub večnemu obleganju in streljanju na graška vrata, niso mogli priboriti zmage. — Čeravno treba konstatirati, da je bila temu vzrok deloma tudi precejšnja smola. Nedeljski neuspeh naj vendar vzdrmi moštvo iz sedanjega neodločnosti, ker morajo sicer taki porazi proti tretjeverstnim klubom občutno zmanjšati sloves našega footbala. — Včerajšnja revanche tekma prinesla je končno rezultat, ki odgovarja razmerju moštve »Ilirije« in Gradčanov. Končala je z 9 : 0 na korist »Ilirije«, katero je nedeljski poraz spametoval in popolnoma prenovil. Včeraj videli smo zopet staro »Ilirijo« v igri. Napadalcu so krasno kombinirali, novi centre-half, izborna moč, je sam ustavil skoro vse nasprotna napade, tudi zamenjava levega branilca z prejšnjim srednjim krilcem se je obnesla, skratka včerajšnje moštvo je igralo, kot bi v njem ne bilo nobenega udeleženca prve tekme. »Ilirija« je sploh igrala samo na nasprotnem polju, ter zabijala gol za golom v graška vrata. Tudi včeraj je bila igra kot prejšnji dan pri obeh moštvih izredno korektna, k čemur je nimalo pripomogel res vseskozi fair nastop Gradčanov. Občinstva je bilo pri obeh tekмах precej. V znak dverne žalosti nastopila je »Ilirija« s florom na levi rami, zastave so visele po sklepu avstrijske nogometne zveze na pol drogu.

— **Domovinsko varstvo.** Vsled pretresljive smrti Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvode-prestolonaslednika Franc Ferdinanda, pokrovitelja deželne centrale za domovinsko varstvo se za 2. julija določeni korporativni obisk razstave v deželnem dvorcu preloži na poznejši čas.

— **Hotelijske in gostilničarske ravnanje in uvaževanje.** Ker so se ponekod pokazali še nedostatki, se hotelirji in gostilničarji v smislu razpisa c. kr. dež. vlade ponovno opozarjajo, da mora na podlagi § 52. ob. zak. imeti vsak, ki izvršuje gostilničarski in krčmarski obrt na podlagi podeljene mu koncesije ali kot zastopnik bodisi v celem obsegu § 16. ob. reda, bodisi samo posamezne pravice tega paragrafa — cenik jedil in pijače prilepljen na vidnem mestu v vsakem prostoru, v katerem se nahajajo gostje, ali pa razpložen po mizah, tako, da si ga lahko ogleda vsak gost. Cene same morajo biti določene po kakovosti in količini jedil in pijače. Gostilničarji-hoteliirji, ki prenočujejo tuje, morajo v vsaki posamezni sobi označiti ceno sobe, oziroma postelje. Kdor bi se odredil ne pokoril, zapadel bo kazni v smislu § 131. obrtnega reda.

— **Brivska obrt ne bo koncesionirana.** G. Franchetti je 27. t. m. predlagal v državnem obrtnem svetu, naj postane brivska obrt koncesionirana. Predlog pa ni bil sprejet.

— **Kolodvorska restavracija v Novem mestu.** Zaradi povečane prometa na dolenski in belokranjski železnici namerava železniška uprava preskrbeti, da se bodo na nekaterih večjih postajah dobivala okrepčila. V prvi vrsti pride v poštev kolodvor v Novem mestu, kjer naj se blizu proge postavi mala restavracija. Ker bo ta restavracija omejena le na železniške pasažirje in stojita koj za kolodvorom že dve stari slovenski gostilni, je umljivo, da v peronski restavraciji ne bo kdo ve kaj zaslužiti. Vzlic temu se je oglašilo nekaj ponudnikov, nemški nacionalci pa se pehajo, da bi to peronsko restavracijo dobil neki — Nemec. Najprimernejše za občinstvo bi bilo, da se oskrbovanje te peronske restavracije poveri lastniku že obstoječe kolodvorske restavracije.

— **Našel se je ščipalnik v šentpeterskem predmestju.** Izgubitelj ga dobi nazaj na Franca Josipa cesti št. 16. IV./9.

— **Kanarček se je zatekel na ljubljanski Grad.** Lastnik ga dobi pri gdč. Ivanki Golarjevi.

Društvena naznanila.

Predsedstvo sokolske župe Ljubljana I., odbor Sokola I. in Sokola II. se snidejo vsled nepričakovanih dogodkov k izrednemu sestanku, v torek, 30. junija 1914 zvečer, točno ob 7. v gostilni pri Cundru (Perles), Prešernova ulica, da se dogovorimo glede predstojajočih sokolskih prireditelj. — Župni starosta.

III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1914. Seja predsedstva se vrši danes ob 8. zvečer v zvezni sobi v Narodnem domu. Prosi se polnoštevno in točno udeležbe.

III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1914. Seja finančnega od-

seka se vrši jutri v sredo ob 6. zvečer v zvezni sobi v Narodnem domu.

Trobentaški zbor sokolske župe Ljubljana I. ima skušnjo v torek, 30. t. m. Sestanek točno ob 8. pred Prešernovim spomenikom, ozir. ob 1/4, na 9. zvečer pri vili »Kredarica«.

Napredno politično in gospodarsko društvo za šentjakobski okraj je priredilo v nedeljo, 28. t. m. svojo običajno vsakoletno veselico na vrtu g. Možine na Radeckega cesti. Veselica je vseskozi izborna uspela, sodeloval je znani salonski orkester Sokola I., ad hoc sestavljeni pevski zbor, obstoječ večinoma iz članov »Ljubljanskega Zvona«, prodajale so se cvetlice, krasen srečolov je vabil občinstvo k nakupu srečk, naše požrtvovalne narodne dame pa so z vso znano vneto streglo občinstvu v paviljonih. Veselica je nad vse pričakovanje dobro uspela in želimo društvu gmojnega uspeha za povzdigo društvene inžnice.

Razne stvari.

* **Višji adjutant poljskega kralja I. Potiatovskega,** Pavel Paszowski je umrl v Karti pri Kijevu v starosti 124 let.

* **Slavic-American Correspondence** v češkem jeziku je začela izhajati v New Yorku. Urednik je A. G. Melichar. Namen korespondence je objektivno informirati slovanske kroge, predvsem pa časopise v Združenih državah, pa tudi v domovini o delovanju posameznih slovanskih narodov.

* **Dvojni roparski umor.** V Velikem Bečkeretu so pred par dnevi ponoči umorili krčmarja Jana Wilhema in njegovo ženo. Roparji so ukradli 1704 krome ter pobegnili. V soboto so v Titeli prijeli mesarskega pomočnika Ignaca Killarja, ki je priznal umor. Obenem pa je izpovedal, da mu je pomagal mesarski pomočnik Peter Jovanov.

* **Spomenik madžarskemu žurnalistu.** V Budimpeštanskem mestnem gozdišču so pred par dnevi odkrili kip madžarskega časnikarja in bivšega poslanca Nikolaja Bartha. Bartha je bil eden izmed najradikalnejših publicistov neodvisne stranke in je bil urednik časopisa »Magyarország«. Kip je delo madžarskega kiparja Ivana Istóka.

Telefonska in brzojavna poročila.

Umor prestolonaslednika nadvojvoda Frana Ferdinanda in njegove soproge v Sarajevu.

Kako opisujejo očividci atentat.

Sarajevo, 30. junija. Brivec Marosi, ki je bil eden prvih, ki so prijeli atentatorja, pripoveduje: Stal sem v bližini filijalke banke »Union«. Prvi voz s policijskim poveljnikom Mayerhoferjem se je ravno mimo peljal, nato je pripeljal drugi avtomobil z vladnim komisarjem Gerdejem in županom, v malem presledku pa avtomobil, v katerem so sedeli prestolonaslednik s svojo soprogo in armadni nadzornik Potiorek. Naenkrat sem videl, kako se je približal neki mlad mož, ki je stal onstran keja, ograji mostu, položil neko stvar proti prestolonaslednikovemu avtomobilu. Ta mož je stal poleg nekega drugega, ki je takoj, ko je prvi vrzel ono stvar, mirno odšel po keju nazvzdol. Videl sem, kako je ona stvar zadela ob avtomobil. Tudi sem opazil lahek oblak dima, ki je sledil, ko je stvar letela po zraku. Potem sem opazil, kako je stvar odletela od zlozene strehe avtomobila ter padla proti naslednjemu avtomobilu, ki ga je vozil Boss - Waldeck. V tem trenutku se je zaslislal grozen pok. Kakor hitro sem videl, da je tujec vrzel neko stvar, sem hitel proti njemu. Najbrže me je pa zapazil in je skočil čez zdaj keja v Miljačko. Sledil sem mu. Že ga je dohitel neki detektiv, ki ga je z revolverjem v roki prisilil, da se je ustavil. Približali smo se možu, ki je imel obe roki v vodi. Prijeli smo ga od strani, in s pomočjo drugih pasantov in detektivov smo ga prijeli. Ni se več upiral.

Sarajevo, 30. junija. Drugi atentator Princip, je sin nekega kmeta v Grahovem. Njegov brat je trgovec. Atentator, ki je obiskoval gimnazij v Sarajevu, je bil pred dvema letoma povodom neke dijaške demonstracije relegiran. Potem je šel v Srbijo, da tam nadaljuje svoje študije. Baje je maturiral v Belgradu ter se potem vrnil v Sarajevo.

Sarajevo, 30. junija. O drugem atentatu se izvedo sledeče avtentične posameznosti. Atentator je oddal oba strela, ko je bil avtomobil z nadvojvodo in vojvodinjo tik na desni strani tlaka, ki je bil zaseden od velike množice ljudi. Atentator je streljal iz neposredne bližine, iz česar moramo sklepati, zakaj je bil ta-

ko grozen učinek obeh dobro namerjenih strelcev. Deželni šef Potiorek je imel tudi zdaj vtisk, da se ni ničesar zgodilo. Nadvojvoda in vojvodinja sta ostala tudi zdaj mirna in pokonci sedeča. Navzlic temu pa deželni šef na noben način ni dovolil, da bi se voznja skozi mesto nadaljevala. Zavedal je šoferju, naj vozi nazaj proti konaku. Ko je vozil avtomobil čez latanski most, se je zgrudila vojvodinja proti svojem soprogu in proti desni roki deželnega šefa. Potiorek je mislil, da se je vojvodinja od strahu onesvestila. V tem ga je potrjevalo še dejstvo, da sta nadvojvoda in vojvodinja tiho izpregovorila par besed, ki so pa bile vsled velikega hrupa nerazumljive. Šele ko se je deželni šef, ki je moral dirigirati neorijentiranega šoferja, zopet obrnil proti nadvojvodi, je videl, da nadvojvoda, ki je še vedno mirno in pokonci sedel, krvavi iz odprte rane. Ko je avtomobil privozil pred konak, je bila vojvodinja že popolnoma onesveščena. Ko so vojvodinjo dvignili iz avtomobila, se je nadvojvoda zgrudil v avtomobilu. Takoj so prihiteli zdravniki, toda vsaka zdravniška pomoč je bila zaman. Pri nadvojvodi, ki je imel prestreljeno žilovodnico na vratu, so približno čez četrt ure konstatirali smrt. Par minut nato je umrla tudi vojvodinja, ne da bi se zavedla.

Sarajevo, 30. junija. O atentatu še poročajo: Prvi strel je zadel vojvodinjo. Zgrudila se je nadvojvodi v naročje. Nadvojvoda je vzkliznil: »Kaj ti je?« V tem hipu se je tudi sam zgrudil. Kri je izbruhnila iz rane. General Potiorek, ki je sedel nasproti, mu je odpel vojaško suknjo, dočim se je mogla vojvodinja še vzdigniti ter mu je pritisnila prst na zvežajočo rano. Čez dve sekundi se je sama zgrudila nezavestna. Čez tri minute je bil nadvojvoda zaradi izgube krvi mrtev. Vojvodinja je izdihnila šele čez četrt ure.

Trupli umorjenih.

Sarajevo, 30. junija. Balzamiranje trupel so izvršili višji štabni zdravnik dr. Dynes, višji štabni zdravnik dr. Arnstein in vladni svetnik dr. Fischer ob asistenci več zdravnikov. Balzamiranje se je vršilo od 10. zvečer do 6. jutraj ter se je pri tem pokazalo, da je bila prestolonaslednika desna žila - dovodnica v vratu raztrgana in sapnik popolnoma raztrgan. Pri vojvodinji je bila raztrgana velika trebušna vena. Smrt je nastopila pri obeh vsled notranjega izkrvavljenja. Srbski slikar in kipar Dalić s svojo soprogo, ki je tudi kipačka, sta vzela smrtni maski.

Dunaj, 30. junija. Cesar je sprejel najvišjega dvornika Montenuova in dvornega maršala Zichyja ter se posvetoval z njima o prepeljanju trupel. Trupli dospeta najbrže v četrtek ponoči na Dunaj ter najbrže ne bosta razpostavljeni v dvorni župni cerkvi, marveč v dvorni sv. Avguština, sv. Mihaela v Stefanski cerkvi ali pa v kapeli gradu Belvedere. V dvorni cerkvi ne bosta razpostavljeni, ker bi bilo to po predpisih dvornega ceremonijala težavno zaradi vojvodinje, ki ni bila članica cesarske hiše.

Prevoz mrtvecev.

Dunaj, 30. junija. Snoči so odpeljali trupli nadvojvode in vojvodinje hohensberške iz Sarajeva v Metković, kamor prispeta danes. Iz Metkovića ju bo eskadra prepeljala v Trst, kamor dospo v četrtek jutraj. V četrtek od 8. do 12. ure bosta trupli razpostavljeni na odru v dvor. kapeli, ob 4. je blagoslov, ob 10. zvečer ju odpeljejo v Arnstäten, kjer jih bodo ob polnoči pokopali. V soboto jutraj bo rekvjem v dvorni kapeli, kateremu bo prisostvoval tudi cesar. Še v soboto se cesar vrne v Ljv.

Svečanostni pogreb nadvojvode in vojvodinje iz Sarajeva.

Sarajevo, 30. junija. Včeraj dopoldne je nadškof Stadler ob asistenci duhovščine blagoslovil trupli nadvojvode in vojvodinje. Nato so uradno konstatirali identiteto umorjenih, nakar je posebna komisija zaprla ter zapečatila krsti. Ključa so tudi posebno zapečatili. Že pred šestimi zvečer so zastražili vojaški vse ceste, po katerih je imel iti pogreb. Vojaški špalir je segal od vladne palače do Bistriške ceste. Trupli sta bili razstavljene v črno opremljenem muslimanskem salonu vladne palače. Dragoceni kovinasti krsti sta ležali na katafalku, ki ga je obdajalo mnogo sveč. Krsti sta bili popolnoma zasuti od vencev. Na obeh straneh so stali častniki, dvorni orožniki in služabniki kot častne straže. Neprerokoma so prihajali civilni in vojaški dostojanstveniki ter molili pred krstama. Ob šestih zvečer so zopet blagoslovili trupli. Nadškof Stadler s vsem kapiteljem, frančiškanski provincial z vsemi frančiškani so bili navzoči pri obredu. Nato so podčastniki 84. pehotnega polka dvignili krsti, ter jih odnesli iz palače na ulico, kjer sta čakala mrtvašna voza. Kondukt je vodil general Appel. Madžovski žalostnik

se je kondukt pomikal po cestah, 24 topov je zagrmelo. Na čelu izpoveda je korakalo več infanterijskih bataljonov in oddelke kavalrije. Sledila je duhovščina. Pred krsto so vozili voz, poln vencev. Za krsto je šla prestolonaslednikova neposredna bližina, na čelu polkovnik Bardolff in grofica Lanjus, nato šef bosanske vlade Potiorek, vojaški in civilni najvišji dostojanstveniki in službe prosti častniki. Sprevod se je pomikal po Bistriški cesti. Po vseh hišah so gorele sveče, po ulicah elektrika. Na Applovem nabrežju in pri Fran Josipovem trgu je čakala nepregledna množica ljudi, ki je odkritih glav in nemo gledala žalosten pogreb in slovo nadvojvode in nadvojvodinje iz Sarajeva. Ob pol sedmih je prišel pogreb na kolodvor, kjer je čakal poseben vlak z mrtvaškim vozom. Ko so položili obe krsti v mrtvaški voz, je oddalo vojaštvo generalno desarjo. Potem je nadškof Stadler zadnjič blagoslovil krsti. Ob 7. uri 10 minut se je odpeljal vlak proti Metkoviću v Dalmacijo.

Pogreb.

Dunaj, 30. junija. V podučenihi krogih se zatrjuje, da se bodo poleg nemškega cesarja udeležili pogreba prestolonaslednika in soproge še kralji bavarski, saksonski, španski in belgijski, morda tudi angleški kralj Juri.

London, 30. junija. Pri pogrebu prestolonaslednika in njegove soproge bo zastopal angleškega kralja princ Artur Conaught, stric angleškega kralja.

Oporoka.

Dunaj, 30. junija. Prestolonaslednik je baje zapustil svojo oporoko, ki je shranjena v neki praški banki. Neki uradnik te banke je prišel že na Dunaj. Trdi se, da je želel prestolonaslednik, da ga pokopljejo na gradu Arnstäten.

Praga, 30. junija. »Prager Tagblatt« poroča, da je bil nadvojvoda zavarovan pri neki holandski zavarovalnici. Nadvojvoda je bil zavarovan za 30,000,000, vojvodinja Hohenberg pa za 15,000,000 holandskih goldinarjev.

Vzroki atentatov.

Dunaj, 30. junija. Oficijozno se poroča, da so v merodajnih krogih prepričani, da bi bilo izključeno, da ni že dolgo obstajala med srbskim pravoslavnim delom prebivalstva brezmejna, od inozemcev vzdržana agitacija, ki je bila zlasti močna med srednjeskolsko mladino in socialisti pravoslavne vere.

Atentatorja.

Sarajevo, 30. junija. Princip je študiral v Sarajevu na realni gimnaziji. Pred dvema leti je bil zaradi udeležbe pri dijaških demonstracijah izključen ter je nadaljeval študije v Belgradu. Principa slikajo kot izredno inteligentnega človeka.

Sarajevo, 30. junija. Cabrinović je bil pred časom izgnan iz Sarajeva, na intervencijo državnega poslanca Njemca pa mu je bil dovoljen povratek. — Pri obeh atentatorjih so baje našli po 2000 K.

Sarajevo, 30. junija. Oba atentatorja, Princip in Cabrinović, sta zaprla v sarajevskem garnizijskem sodišču. Obnašata se izredno cinčno ter odgovarjata predrzno. Ne kažeta tudi nikakršnega kesanja, marveč se celo zdi, da se veselita nad uspehom zločina. Tudi ne zanikata več, da sta bila dogovorjena. Bombe sta dobila iz Belgrada od dveh četašev. Dogovorila sta se, kakor sedaj priznavata, če se enem poneseči atentat, da mora drugi izvršiti zločin.

Cesar in prestolonaslednik.

Dunaj, 20. junija. Iz vojaških krogov izvem: Cesar bo izdal prihodnje dni armadno povelje, v katerem bo dal izraza svoji neizmerni žalosti nad sarajevskimi umori. Na čast imenu rajnega prestolonaslednika bo dobil ulanski polk št. 7 za večne čase ime »Fran Ferdinand«. Generalni inspektorat za armado, katerega nositelj je bil nadvojvoda Fran Ferdinand, ne bo obnovljen. Kot cesarjev zastopnik v armadi bo najbrže določen nadvojvoda Friderik. Novi prestolonaslednik nadvojvoda Karel Fran Josip bo najbrže izstopil iz 39. polka, kjer je podpolkovnik, ter bo dobil višje mesto. Prideljen mu bo tudi del doseadanje prestolonaslednikove vojaške pisarne, ne bo pa dobil še za enkrat vseh visokih dostojanstev, ki jih je imel nadvojvoda Fran Ferdinand.

Ranjeni.

Sarajevo, 30. junija. Izmed 20 oseb, ki so bile ranjene pri eksploziji prve bombe, so bili težko ranjeni: gozdarski svetnik Phil, žena odvetniškega koncipienta dr. Pavičiča, oficijal Reich, ga Popp, strugar Alkalaj, soproga tovarnarja Rupnika, trile dijak in sicer Božić, Spiric in Begić, podpolkovnik Merizzi in dva otroka. Kosi bombe so popolnoma razbili izločno trgovino Mitin.

Sarajevo, 30. junija. Izmed ranjenih je dobil oficijal Reich težke poškodbe na nogah. Tudi učiteljnik Spirik je težko ranjen, ranjen je na trebuh. Gozdarski svetnik Pihl je ranjen na rokah in v obrazu.

Politične posledice atentata.

Dunaj, 30. junija. Policija razglašala, da je dala srbsko poslanstvo in srbski izgedi frankofurtimešev. Grozdemonstracije posebno zastražiti.

Zagreb, 30. junija. Tudi večerj dopoldne so se zopet ponovili protisrbski izgedi frankofurtimešev. Grozili so napasti srbske hiše in trgovine.

Brno, 30. junija. Ko se je raznesla vest o umoru v Sarajevu, je policija pozvala prireditelje sokolske slavnosti, da naj odpravijo ruske in srbske Sokole delegate. Ruski in srbski Sokoli so se še isti dan zvečer odpeljali.

Dunaj, 30. junija. Predsednik bosanskega sabora Bašagić (muzliman) in podpredsednik dr. Šunarić (katoličan) sta poslala »Reichsposti« brzojavno izjavo, v kateri privida, da je sedež zarote iskati izven monarhije, v državi, ki je bila od nekdaj sovražnica monarhije. Brzojavka naglašala, da je bil celi hrvaški in muzlimanski narod v nasprotju s srbskim narodom od nekdaj prepojen od najlojalnejših in najzvestejših čustev.

Zarota?

Dunaj, 30. junija. »Reichspost« poroča iz Sarajeva, da je sedaj avtentično dognano, da gre v Sarajevu za obsežno zaroto. Izvršila se je cela vrsta hišnih preiskav. Pri neki Srbki so našli več bomb, pri juvelirju Mitičeviću so našli 4 nabasane revolverje. V mnogih srbskih hišah so našli mnogo orožja.

Revolta v Sarajevu.

Sarajevo, 30. junija. V Sarajevu je prišlo večerj dopoldne do revolte. Padlo in eksplodiralo je več bomb. Podrobnosti manjkajo. Tudi v raznih drugih krajih Bosne in Hercegovine se je pojavilo nevarno gibanje. V Mostaru, Nevesinju in Foči so se vršili veliki izgedi. Nad Sarajevom in celim okrajem je proglašen preki sod. Privatni telefonski in brzojavni promet je popolnoma prekinjen.

Dunaj, 30. junija. Iz Sarajeva poročajo, da je neki mlad človek vrzel večerj dopoldne bombo. Mladenica so aretirali. Ranjen je bil neki mohamedanec.

Sarajevo, 30. junija. Tekom večerj dneva je bilo upostojenih in demoliranih preko 200 srbskih trgovin, gostilen, hotelov in kavaren. Množica je pričela vdirati tudi v privatna stanovanja srbskih politikov ter je ta stanovanja popolnoma devastirala. Izgredniki so večinoma muzlimani. Mesto je bilo popoldne popolnoma zasledeno od vojaštva. Zvečer je bilo mesto kakor izumrlo.

Sarajevo, 30. junija. Protisrbske demonstracije so se večerj ponovile z elementarno močjo. Velika množica Hrvatov in mohamedancev je napadla srbske trgovine. Srbski dijaki in prononcirani voditelji Srbov, predvsem vodilni uredniki srbskih časopisov »Narod« in »Srpska Rječ« se ne upajo več na cesto. Mnogo Srbov je iz strahu, da bi jih ne napadli, zbežalo iz mesta. Hrvatsko-moslimanski demonstrantje so zelo poškodovali mnogo lokalov. Med drugimi so poškodovali tudi palačo srbskega metropolita. Na neki srbski tiskarni in srbski banki so razbili okna. V hotelu »Europa« so zopet razbili okna ter porušili vso opravilo v hotelu in restavraciji. Posredovala je policija ter aretirala več nego sto oseb. Med aretiranci je mnogo srbskih časnika. Se le ko je prišlo vojaštvo s strojnimi puškami, je nastal mir. Popolen mir pa je nastal še le, ko so z bobnanjem razglasili obsedno stanje. Prodajalnice bodo v znak žalosti zaprte, dokler ne odpelejo mrtvecev.

Sarajevo, 30. junija. Demonstrantje so šli v številnih četah skozi mesto in so povsod vse porušili. Večina čet je obstajala iz moslimanov najnižje vrste. V Čaršiji je škoda ogromna. Demonstrantje so tam demolirali mnogo prodajalnic in stanovanj Srbov ter pometali opravilo in blago na cesto. Mnogo poslopj je bilo devastiranih. Napadli so tudi stanovanje bogatega Srba Jeftanovića, razbili opravilo ter jo pometali na cesto. Razbili so oba omnibusa hotela »Europa«, ekvipaže in sani.

Velika množica je šla pred srbski klub ter razbila tam vso opravilo. Napadli so tudi hotel »Imperial«, ki je last Srbov ter razbili vso opravilo. Demolirali so okoli dvesto kavarn, prodajalnic in stanovanj Srbov. Množica je bila kakor blazna. Ženske so se kakor divje vrgle na cesto ter popolnoma porušile na cesto zmetane stvari. Policisti in vojniki niso mogli ničesar opraviti. Večina čet je nosila cesarjevo sliko. Neprenehoma so klicali »Proč s Srbi« in »Živio cesar Fran Josip!«

V prodajalnicu bratov Jovičić so zlomili z raznim prodiem. Kan naen-

krat pa je Kazimir Jovičić ustrelil iz browninga na demonstrante. Projektil je zadel enega demonstranta, ki je nosil cesarjevo sliko, v hrbet. Ta se je mrtev zgrudil na tla. Množica se je takoj vsa divja vrgla na brata Jovičić, ki sta zbežala. Delu demonstrantov se je posrečilo prijeti Kazimirja Jovičića, ki so ga grozno pretepli in težko ranili.

Sarajevo, 30. junija. Večerj sta bili vrženi zopet dve bombi, ne da bi povzročili škodo. Samo ena oseba je bila lahko ranjena. Atentatorja niso še mogli eruirati. Menijo, da so zavzevali obeh drugih atentatorjev.

Budimpešta, 30. junija. Listi poročajo iz Sarajeva, da vlada tam kljub obsednemu stanju in kljub velikemu številu vojaštva prava anarhija. Budimpeštanski listi so prinesli večerj tudi vest, da je prišlo v Mostaru do takih izgedov, da je bilo do večerj zvečer ubitih iz poklanih 200 Srbov. Vojaštvo je moralo s silo napraviti red. (Vest ni še od nobene strani potrjena.)

Sarajevo, 30. junija. Protisrbski izgedi so trajali v Sarajevu nad šest ur. Izgredniki so popolnoma razdeljali tudi velike hleve Jetinovića, razbili ekvipaže in razdeljali tudi avtomobilске garaže. Razrušeni sta tudi tiskarni srbskih listov »Narod« in »Srpska Rječ«. Ulice so polne blaga, ki so ga zmetali tja ekscident iz trgovin. Iz hotelov »Imperial« in »Evropa« so se izselili vsi potniki, ker sta oba hotela popolnoma demolirana. Tudi gostilno Čabriničeva, očeta prvega atentatorja, so popolnoma razdeljali, enako tudi tovarno za pohištvo Vekića. Ulice nudijo žalosten pogled.

Senzacionalne aretacije.

Sarajevo, 30. junija. Pri Višegradu na srbski meji so večerj policijski organi aretirali voditelja vsega srbskega gibanja v Bosni, virilista v deželnem zboru, Gregorjeva Jeftanovića, ki je predvečerašnjem po atentatu pobegnil iz Sarajeva, da bi šel v Srbijo. Praviijo, da je skoro dokazano, da so imeli zarotniki zaveznike v Srbiji.

Sarajevo, 30. junija. Večerj je bil v Nevesinju aretiran predsednik srbske radikalne »narodove« stranke, Atanazij Šola, zaradi hujškanja prebivalstva. Šola, ki je zelo bogat mož, so prepeljali v Sarajevo.

Obsedno stanje v Sarajevu.

Sarajevo, 30. junija. Na zidovih so nabili sledečo proklamacijo: Spoznamo s predstojnikom vsige sodišča in višjim državnim pravdnikom razglasim obsedno stanje čez okoliš mestne občine sarajevske in okraja sarajevskega zaradi sledečih zločinov: 1. zaradi veleizdaje, 2. zaradi zločina proti vojni moči, 3. zaradi motenja javnega mira, 4. zaradi vstaje, 5. zaradi upora, 6. javnega nasilstva, 7. umora, 8. poboja, 9. težke telesne poškodbe, 10. požiga, 11. rop in 12. zaradi podpiranja pri ravno kar označenih zločinih. Vsi ti zločini se kaznujejo s smrtjo. To se naznanja z ukazom, da se mora vsakdo vzdržati vseh upornih sestankov, vsega hujškanja in vsake udeležbe ter se mora pokriti vsem oblastvenim določbam, ki bodo izdane, da se prepreči ti zločini. Kdor se pregreši proti temu ukazu, se kaznuje s kaznijo. Podpis: Potiorek, fcm.

Sarajevo, 30. junija. V zvezi s proklamacijo prekega sode v Sarajevu je izdal vladni komisar sledečo odredbo: Zaradi vzdrževanja javnega mira in reda odrejem za dobo prekega sode sledeče: 1. Vsako izpremembo stanovanja je naznaniti tekom treh ur. 2. Male kavarne in gostilne se morajo zapreti ob 8. uri zvečer. Velike kavarne in gostilne je zapirati ob 10. zvečer. 4. Hišna vrata se morajo zapirati ob 8. zvečer. 5. Več kakor tri osebe ne smejo hoditi skupaj po cesti. 6. Srednješolci, otroci in rokodelski učenci pod 15 leti morajo biti ob 7. zvečer doma. 7. Na ulici postajati je prepovedano. 8. Kdor se pregreši proti tem prepovedim, se bo kaznoval s strogim zapornom do dveh mesecev, oziroma z denarno globo.

Sarajevski policijski šef izvršil samomor.

Sarajevo, 30. junija. Sarajevski vladni komisar Gerda, kateremu je bilo poverjeno organiziranje varnostnih priprav, je izvršil pod vtiskom atentata samomor. Bil je na mestu mrtev.

Vtisk groznega zločina.

Belgrad, 30. junija. Uradno se poroča: Vest o atentatu in umoru je politične kroge popolnoma konsternirala. Javni lokali so se morali v nedeljo zapreti ob 10. zvečer. Zastave, ki so bile razobešene zaradi spomin-ske slavnosti na bitko na Kosovem polju, so bile odstranjene. »Samouprava« prinaša žalni članek, v katerem izreka avstrijski cesarski hiši in avstrijskim narodom najglobokejše sožalje ter v najostrejših besedah obsoja zločin. Srbska vlada je naročila

Proganjanje Srbov.

Iz »Rekih Novin« posnamemo sledečo senzacionalno vest:

Sarajevo, 29. junija. (Na Reko je dospela ob 1. in 30 minut po polnoči sledeča vest.) Glasom vesti, ki prihajajo iz provincije, so v mnogih mestih zažgali hiše Srbov. Tako se je zgodilo v Mostaru, Trebinju in Travniku. Srbski deliteh mest so v plamenu. Strašno mnogo Srbov je bilo ubitih in ranjenih.

V Travniku.

Sarajevo, 30. junija. V Travniku je prišlo večerj do velikih protisrbskih demonstracij. Demolirali so srbsko šolo. Pravoslavni duhovnik je streljal ter ranil nekega gozdarja. Duhovnika so aretirali, da ga množica ni linčala.

Sokolska slavnost v Brnu. — Nemški izgredi.

Brno, 30. junija. Dne 28. in 29. t. m. bi se imel tukaj vršiti zlet češkega Sokolstva. Že v soboto so prihajali z vseh strani češki Sokoli in deputacije raznih slovanskih sokolskih organizacij. Hrvatska sokolska zveza je odposlala 2 delegata, Srbska sokolska zveza 11, ruska 3, slovenska 6 delegatov. Sprejem slovenskih sokolov je bil nad vse slovesen. Na kolodvoru jih je pozdravljala tisočglava množica. Prišlo se je na kolodvor tudi par sto nemških buršev, ki so jeli nesramno izzivati. Le vzorni discipliniranosti čeških Sokolov se je zahvaljevati, da ni prišlo do krvavih spopadov. Zvečer je bil sestanek v »Besednem domu« kjer je koncertirala Kolinska godba, v gledališču pa je bila slavnostna predstava »Pád Arkana«. V nedeljo 28. junija popoldne ob 2. se je vršil slavnostni spredod na telovadišče. Spreveda se je udeležilo nad 10.000 Sokolov. V sprevodu je bilo tudi zastopstvo slovenskega Sokolstva s svojim praporom. Gledalcev je bilo nad sto tisoč. Občinstvo je Sokole viharno pozdravljalo. Med ljudstvom je bilo navdušenje velikansko. Nemški burši so neprestano izzivali ter napadali Čehe, hoteč izzvati spopade in izgrede. Da tega svojega namena niso dosegli, se je zahvaljevati samo hladnokrvnosti Sokolstvu, ki je vse provokacije mirno prnešalo ne da bi reagiralo. Nemška sodrga je napadla nekega Sokola s kraljevih Vinohradov in ga tako pretepla, da je večerj umrl v bolnici. Drugega Sokola je napadel neki nemški burš s sabljo in mu istaknil oko. Višek nesramne podivjanosti pa kaže ta-le slučaj: Nemški buršak je napadel člana sokolskega uraščaja dečka Kobyláka in mu v navzočnosti mestnega stražnika z debelo palico razklal glavo. Stražnik napadalca seveda ni aretiraj. Tako so postopali splošno vsi mestni redarji, kar je orožnike napotilo, da so aretirali 4 take framozne mestne čuvaje javnega mira in reda. Da se prepreči večji izgredi, je bilo poklicano vojaštvo z Dnnaja. Po sprevodu se je pričela javna telovadba na telovadišču. Nastopilo je 4000 telovadcev in 2800 telovadkinj. Vest o izvršenem atentatu na prestolonaslednika se je razširila na telovadišču okrog 4. popoldne. Sprva ni nihče hotel vesti verjeti in splošno se je mislilo, da so raznašalci Nemci, da znjo pokvarijo sokolsko prireditve. Šele, ko je došel na telovadišče politični uradnik z uradno brzojavko, so ljudje vesti verjeli. Telovadba je bila takoj ustavljena in poseben streljaj je naznanil, da so končane vse sokolske prireditve. Ko so se srbski in ruski Sokoli vrnili v svoje hotele, je prišel k njim policijski uradnik in jim ukazal, da morajo brez odlašanja zapustiti Brno. Seveda so brez ugovora pokorili ukaz in odpotovali s prvimi vlaki. Na kolodvor so jih spremljali policijski uradniki. Slovenska deputacija je odpotovala večerj ob pol 3. pop.

Izgredi frankovcev. — V Zagrebu.

Zagreb, 30. junija. Protisrbski izgredi v Zagrebu so zavzeli večerj podobno obseg, kakor izgredi v Sarajevu. Frankovci so se zbrali v velikih tolpah ter po ulicah pod krinko patriotskih manifestacij pričeli razbijati srbske trgovine ter ekscidirati proti Srbov. Ekscidenti so skoraj popolnoma demolirali poslopje srbske cerkvene občine ter upostojili mnogo trgovin. Za danes so izdali parolo: Vsi v deželni zbor! Frankovski poslanci hočejo preprečiti, da bi predsedoval Srb dr. Medaković hrvatskemu saboru. Razburjenje narašča vedno bolj ter je pričakovati proklamacije obsednega stanja tudi v Zagrebu.

Zagreb, 30. junija.

Pred hišo odvetnika Svetozarja Pribičevića se je zbralo mnogo ljudi, ki so mu žvižgali. Ko so mu vrgli prvi kamen skozi šipe v sobo, je Pribičević odprl okno in ustrelil med demonstrante, pa ni nikogar zadel. Pribičević je klical demonstrantom, da bo streljal še naprej če bodo še metali kamene. Demonstranti so se nato razšli.

Frankovi cesarju.

Dunaj, 30. junija. »Reichspost« priobčuje brzojavko, ki so jo poslali klerikalni pravaši frankovci cesarju. V tej brzojavki se glase najznačilnejše besede sledeče: »Poslanci stranke prava brzojavki povodom groznega zločina, ki ga je izvršila prokleta srbska roka na prestolonasledniku, svoje globoko sočustvovanje.«

Hrvatski sabor.

Zagreb, 30. junija. V današnji seji sabora je prišlo do velikih kravalov. Poslanci so prišli k seji v žalnih oblekah. Ko je zasedel dr. Medaković predsedniški stol so začeli frankovci divje kričati. Poslanci večine so jim kričali: mir. Poslanec Zatluka: Vi hočete mir? Kje imate bombe? To je bilo znamenje za pričetek velikega tumulta. Poslanci Frankove stranke so vstali s sedežev ter klicali koalicionašem: »Ven s srbskim prezidentom, ven s Srbi, doli s srbskimi morilci«. Nekateri Frankovci so metali v predsednika tiskane protokole. Koalicionaši in starčevčanci so mirno pustili divjati Frankovce. Več kakor četr ure je trajalo to divjanje. Šele čez četr ure je predsednik prebral žalno izjavo hrvaškega sabora. Frankovci so tudi žalno izjavo vedno motili. Predsednik Medaković je zaključil sejo med velikim hropom.

Sokoli v Biali.

Biala, 30. junija. Med spopadi med poljskimi Sokoli in Nemci je bilo ranjenih 90 oseb, med temi 55 Poljakov med temi tudi poslanca Dobija in Zamorsky. Med pretepom je padlo tudi več strelav iz revolverjev.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 30. junija. Ogrska poslanska zbornica je imela formalno sejo, v kateri je referent Ivan Rakosky poročal o zakonskih načrtih glede reforme uprave. Zbornica je sklenila da se meritorno obravnava o zakonskih načrtih danes, kar se pa bo moralo preložiti, ker je današnja seja žalna seja.

Italijanska zbornica.

Rim, 30. junija. Sobotna seja italijanske zbornice je trajala od 10. do 12. popoldne in od 3. popoldne do 10. zvečer. Socijalisti nadaljujejo obstrukcijo proti finančni predlogi vlade. Seja se je vršila brez vsakih neredov.

Vojne priprave v Abesiniji.

Milan, 30. junija. Po poročilu »Secola« iz Masane pripravlja Negus abesinski armado 150.000 mož, da napade v septembru Italijo in si pridobi nazaj Eritrejo. Iz Abesinije je prepovedan izvoz žita.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Albanski kabinet.

Rim, 30. junija. Albanski ministrski predsednik Turkan paša je dopel sem ter nadaljuje pot na Dunaj. Gre mu za to pregovoriti kabinete, da bi poslali knezu pomoč.

Drač, 30. junija. Albanski kabinet je demisioniral. Vzrok demisije je sledeči: Holandski major Sluys je dobil v soboto od dveh vstaških parlamentarjev pismo na notranjega ministra Aziz pašo. Sluys je pismo odprl, prebral in raztrgal. Nekaj ur potem je zahteval vlada, ki je za to izvedela, pojasnila. Sluys je skušal vse utajiti, končno pa je moral le priznati, rekel pa je, da je to storil s privoljenjem kneza. Minister Mufid beg je nato protestiral proti takemu postopanju ter demisioniral. Njegovemu vzgledu so sledili drugi ministri. Knez demisije ni sprejel. Ministri pa zahtevajo sedaj, da knez spodi majorja Sluysa.

Pogajanja.

Drač, 30. junija. O pogajanjih angleškega polkovnika Philippsa z vstaši poročajo, da so mu vstaši sporočili, da se morejo pogajanja pričeti šele, ko se bo knez odpovedal prestolu.

Stališče kneza nevzdržljivo.

Drač, 30. junija. Polkovnik Philipps in admiral Troubridge sta v nedeljo izjavila knezu, da je njegovo stališče popolnoma nevzdržljivo ter sta mu svetovala, da naj se odpove prestolu. Knez je bil baje silno presenečen ter je prosil, da naj mu puste časa za premislek. Knez je izgubil vse simpatije, celo holandski častniki nimajo pred njim nobenega respekta več. Majorja Sluysa je moral poslati iz Drača, pravijo, da je odpotoval v Valono.

Vesile.

Dunaj, 30. junija. Kakor se za-trjuje v dobropoučenih krogih, se vrše mednarodna pogajanja zaradi Albanije in sicer glede dveh točk. Prvič, da naj se albansko moštvo, ki naj tvori jedro bodoče albanske armade, izvežba po častnikih mednarodnega moštva v Skadru; evropskega vojaštva ne bodo poslali v Albanijo. Drugič naj se skuša Albaniji izposlovati zadostnih denarnih sredstev. Da bi se vesile spuščale že v kake druge podrobnosti, o tem pri sedanjih pogajanjih ne more biti govora. Vesile so pa v tem edine, da mora Albanija na vsak način ostati

samostojna država in da mora gledati, da se čim preje povrne mir v deželo.

Dunajska blamaža.

Dunaj, 30. junija. Zaradi tako pozne ustavitve nabiranja prostovoljcev za Albanijo skozi Fremdenblatt na naravnost smešen način prati oblasti ter pravi, da oblasti prvemu oklicu niso pripisovale mnogo pomena. Ko pa so oblasti videle, da se res oglašajo, ljudje so ustavile delovanje komiteja. O kakem vplivanju kake tuje države ni govora.

Črnogorski kralj.

Trst, 30. junija. V nedeljo zvečer je došel kralj Nikolaj črnogorski iz Monakova ter se odpeljal z brzoparnikom »Salono« v Bar. V Gorici je zvedel o umoru prestolonaslednika v Sarajevu.

Vlagatelj »Glavne posojilnice«.

Poravnava med člani »Glavne posojilnice« in vlagatelji je dosežena. Likvidacijski odbor »Glavne posojilnice«, ki se je v imenu članov »Glavne posojilnice« poravnal z vlagatelji, je v svoji današnji seji odstopil vse pravice, pridobljene s poravnavo z upniki »Glavne posojilnice«, novi »Kreditni zadruga«, ki je prevzela tudi vse dolžnosti iz teh izjav, zlasti dolžnost izplačati 30%no kvoto vlagatelj »Glavne posojilnice«.

Zato je načelstvo »Kreditne zadruge« v današnji svoji seji sklenilo, da se izplača onim vložnikom »Glavne posojilnice«, ki so se poravnali z likvidacijskim odborom, oziroma »Kreditno zadruge«, poravnava 30%na kvota njihovih vlog, kakor dogovorjeno dne 1. julija t. l.

Vsak upnik, ki se je poravnal, dobi lahko 1. julija plačilo v prostori »Kreditne zadruge« v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 8, hotel Lloyd. S seboj ima prinesiti vsakdo svojo vložno knjižico, da jo izroči pri izplačilu »Kreditni zadrugi«. Ker pa je vseh vlagateljev preko 1200 in bi bilo povsem nemogoče, vsem vložnikom na en dan izplačati denar, ker bi bil naval ljudi prevelik, priporoča načelstvo »Kreditne zadruge«, da pridejo oni vlagatelji, ki imajo vloge do 1000 kron, po plačilo v sredo, dne 1. julija in v četrtek, dne 2. julija t. l.; oni, ki imajo vloge od 1000 do 2000 K v petek, dne 3. julija in v soboto, dne 4. julija; tisti, ki imajo vloge od 2000 K do 5000 K v ponedeljek, dne 6. julija in v torek, dne 7. julija, tisti, ki imajo terjatve od 5000 do 10.000 K v sredo, dne 8. julija in v četrtek, dne 9. julija in oni, kateri imajo višje vloge kot 10.000 K, pa dne 10. julija in nadaljne dni.

Kot legitimacija služi vložna knjižica »Glavne posojilnice«.

Izplačevalo se bo vsak delavnik med 9. do 12. uro dopoldne, popoldne se ne bo izplačevalo.

Oni vlagatelji, ki žele, da se jim pošlje denar po pošti, naj to naznani na načelstvu »Kreditne zadruge« pismeno in obenem vpošljejo svoje vložne knjižice v rekomandiranem pismu; vendar moramo pripomniti, da radi silnega navala ljudi, ki ga je pričakovati v prvih dneh izplačevanja, ne bo mogoče razpošiljati denarja po pošti pred 13. julijem.

Denarne zavode, ki so se poravnali, pa prosimo iz istega vzroka, da predložijo svoje vložne knjižice v izplačilo 30%ne kvote, šele v času od 15. do 31. julija t. l.

Izrecno pa še enkrat poudarjamo, da priporočamo to razvrstitev teh izplačil samo radi tega, da ne nastane prve dni prevelik drenj. Plačilo pa je vsakemu vlagatelju na razpolago, če ga zahteva že dne 1. julija 1914.

»Kreditna zadruga« si pridrži pravico zahtevati od vseh upnikov »Glavne posojilnice« pravilno, javno poverjeno listino z odstopom vseh izvršilnih pravic glede poravnane terjatve.

V Ljubljani, 27. junija 1914.

Za likvidacijski odbor »Glavne posojilnice«:

Ivan Mikuz, m. p. t. č. predsednik.
Dr. Oton Fetič, m. p. t. č. odbornik.
Za »Kreditno zadruge«:
Jean Schrey, m. p. t. č. načelnik.
Anton Rojina, m. p. t. č. nam. načeln.

Darila.

Upravištvu naših listov je poslal:

Za pogorela Franceta Peterlina v Kosezah št. 13 pri Hriški Bistrici »Kraševce« 5 kron.
Živel darovalec!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnikar, drž. poslanec.
Tiskalnica in tisk: »Nemška tiskalnica«.

Serravallo

železnato Kina-vino
Higijena razstava na Dunaju 1900: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepla živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in mlekarnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“
Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških priporočil.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje. 80

Dobiva se v lekarnah v steklenicah po 1/2 lit. a K 2-60 in po 1 lit. a K 4-80.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani.“

Uradni kurzi dun. borze 30. junija 1914

Maložbeni papirji.	Dinar	Blagov.
40% majeva renta	81.05	81.25
40% srebrna renta	84.55	84.75
40% avstr. krona renta	81.65	81.85
40% ogr. krona renta	80.05	80.25
40% kranjsko dež. posojilo	85.75	86.75
40% k. o. češke dež. banke		

Srečke.	415—	425—
Srečke iz l. 1860 1/2	670—	690—
„ tiske	285—	295—
„ zemeljske I. izdaje	276—	286—
„ II. izdaje	235.50	245.50
„ ogrske hipotečne	224.25	234.25
„ dun. komunalne	452—	462—
„ avstr. kreditne	433—	443—
„ ljubljanske	56—	62—
„ avstr. rdeč. križa	49—	53—
„ ogr.	25—	29—
„ bazilika	21.10	27.10
„ turške	208.50	211.50

Delnice.	399.70	400.50
Ljubljanske kreditne banke	599.75	600.75
Avstr. kreditnega zavoda	504—	505—
Dunajske bančne družbe	83.10	84.10
Južne železnice	687.25	688.25
Državne železnice	792.25	793.25
Alpine-Montan	290—	294—
Češke sladkorne družbe	266—	267—
Živnostenske banke		

Cekini.	11.42	11.46
Marke	117.95	118.15
Franki	96.05	96.25
Lire	95.65	95.90
Rublj	252—	252.50

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 30. junija 1914.

Termin.		
Pšenica za oktober 1914	za 50 kg	12.74
Pšenica za april 1915	za 50 kg	11.92
Rž za okt. 1914	za 50 kg	9.15
Oves za oktober 1914	za 50 kg	6.51
Oves za april 1915	za 50 kg	9.15
Koruza za julij 1914	za 50 kg	7.32
Koruza za avgust 1914	za 50 kg	7.55
Koruza za maj 1915	za 50 kg	7.28

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	740.3	25.0	sr. jvzh.	sk. jasno
28.	9. zv.	740.0	19.3	brezvetr.	jasno
28.	7. zj.	741.4	15.2	sl. jvzh.	soparno
29.	2. pop.	739.4	26.7	sr. jvzh.	del. oblač.
29.	9. zv.	739.7	20.3	sl. szah.	jasno
29.	7. zj.	740.1	16.8	sl. jvzh.	soparno

Srednja temperatura sobote 18.9°, norm. 18.9° nedelje 20.7°, norm. 19.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje povodom bolezni in smrti našega preljubega očeta in brata, gospoda

Jurija Selana
mesarja

kakor tudi za toliko časteče spremstvo k zadnjemu počitku izrekli so vsem sorodnikom, mnogoštevilnim prijateljem in znancom našo iskreno zahvalo. Osebnost pa se zahvaljujemo slavnim mesarskim zadrugam za gosp. načelnikom in vsem ljuboznim darovalcem lepih vencev. Prav srčna hvala!

V Ljubljani, 30. junija 1914.

Zalujoča rodbina Selan.

Prva Tvorilnica ur **JAN KONRAD**, c. in kr. dvorni dobavitelj v Mostu št. 576,

razpošilja dobre zanesljive ure po najnižjih cenah s 3letno pisarno garancijo. Nikljasta anker ura „sistem Rosskopf“ K 3-90, švicarska „sistem Rosskopf“ K 5—, V je klenem okrovju K 6-20. Ankerica iz bele kovine (srebro Glorija) K 4-80. Z dvojnimi pokrovcem K 12-50. Srebrna ura z verižico in obeskom K 12—, Nikljasta K 7-50. Pristna srebrna verižica K 2-90, 3-80. Nikljasta K 1-20, 1-40. Budilka K 2-90, okrogla kuhinjska ura K 3-20, ura na nihalo K 9— Razpošiljanje po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Glavni katalog zastoj in

== Priporočila se kot strokovnjak ==

K. JURMAN

optik-specialist, optični zavod z električn. obratom.

Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno očala in Vas strokovnjaško postreže.

Zahtevajte
: cenik. :

„SLAVIJA“

„... vzajemne zavarovalne banka v Pragi.“

Rezervni fond K 60,780-726-18 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 129,965.304-25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojava daja
cigar pisarne so v
lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

strojnik.

Plača po dogovoru.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

2517

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
— PORODIŠNICA —
LJUBLJANA, KOTENSKA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK PR. MARK. DR. FR. DERGANČ

Proda se

mesarija z gostilno

večjem trgu z veliko prihodnostjo v trgovino. 2528

Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«

Trgovina

specerijske stroke, nad 25 let obstoječa v Celju, v mestu na glavnem prostoru, se takoj odda. 2495

Ponudbe na: „Srečni čas“, poste restante, Celje.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesionirana prodaja strupov v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.

Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 340

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

Proda se

enonadstropna vila

z vrtom in sadnim drevjem na najlepšem prostoru v bližini Ljubljane, za vsako trgovino pripravljena za 25.000 K.

Pozive se pri upr. ništvu »Slov. Naroda«. 2529

Dekliški penzionat Moll Dalmer

Dunaj VIII, Wickenburggasse 3.

Kuharska in gospodinjinska šola. Dom za mlade deklice dijakinje. Znanstveno praktični tečaj. V zvezi z najboljšimi učilišči Dunaja n. pr. konservatorij, Schwarzwald, Luithe, trgovski šolami itd.

Izborna preskrba. — Fina, skrbna vzgoja. — Lepi račni prostori. — Zmerne cene.

Sprejem za celo šolsko leto in za krajši čas. Prospekti in pojasnila v internatu, VIII, Wickenburggasse 3 (govorilne ure od 12-14, telefon 18-25) in v Schwarzwaldovih učiliščih, L. Wallnerstrasse 2 (tel. 19227). Imenica: gospa Ivana Moll Dalmer, drž. dipl. učiteljica kuharstva in gospodinjstva. 2445

Ženitna ponudba.

Dekle, stara 36 let, pridna in dobrega značaja, s 3000 K premoženja, išče poštenega mlj pristojnega človeka z dobrim rokodelstvom. 2509

Ponudbe pod „Samostojna 3000“ glavno pošto ležeče, Ljubljana.

„Kralle“

Neizgubljiva lasna igla. Vedno brezhibno stoječa frizura. Interesanti, prodajalci na drobno ali na debelo, zastopniki naj se obrnejo na **Schenker & Gerstorfer, Dunaj IX., Aiserbachstr. 11.** 2527

Zenske

pri motivih (za-stajanju krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Moje prijatelje zauživalno, preizkušeno, zaječ, neškod. sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostov. zahv. pisma. Velika škatlija K 4-85 pošt. prosto. Diskr. dopišljja dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83

Niederlausitz.

Na željo se dopiše iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljavnice, zatorej carinske nepravilne izključene. 4561

Rimske toplice

== pri Trčku (Monfalcone). ==

Sezija od 1. junija do konca septembra. Na novo prirejene in povečane vroče bromske in kloridne toplice. Enakomerna toplina 38°—40° in naravne glinske kopeli, analizirane od dvornega svetnika prof. dr. E. Ludwiga ter od njega in najslavnejših zdravnikov Dunaja, Prage, Gradca in Trsta najtopleje priporočene proti bolezni ischias, kroničnemu in hudemu revmatizmu v sklepih in mišicah, živčnim boleznim vsake vrste, ter kožnim in ženskim boleznim. — Pojasnila daje radovoljno uprava.

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 43

L. SEBENIKU v Spod. Siški.

Zahvala.

Povodom nenadomestne prebride izgube naše iskrenoljubljene nepozabne matere

Marije Furlan roj. Jakše

izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za tolažilne obiske v času bolezni in za vse dokaze sočutja ob težki izgubi predrage rai in Najlepša hvala vsem darovalcem krasnih vencev in za številno spremstvo na poslednji poti.

Vrblenje, dne 26. junija 1914.

Globoko žalujoči.

500 kron

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin „Ria balsam“ Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev v 3 dneh ne odstrani brez bolečin. Cena lončev z garancijskim pismom K 1—, 3 lončki K 2-50. Na stotine zahvalnih in prizn. pisem. **Kemeny, Kaschau (Kassa)** 2185

L. Postfach 12/735 (Ogrsko).

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti.

Za obila naročila se priporoča 895

Otilija Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Petrolin voda za lase

zanesljivo odlašajo proti izpadanju las in prihlaju,

pospešuje rast las in brade in sploh služi za splošno negovanje las. Oblastveno preizkušeno in od zdravnikov priporočeno. Na tisoče posve-dočeb od zdravnikov in laikov. Steklenica K 3 in K 1-50. Pristne samo s firmo **Schmidbauerja** **Nasli. Schaburg.** — Petrol. olje za krhke lase K 1— Dobiva se po skoro vseh lekarnah in drogerijah vseh dežel.

P. Schmidbauerja nasl.

hemitni laboratorij

Schaburg, Schaburgstrasse 22.

1914 Slovenski vsesokolski zlet 1914

Vseh vrst blago za kraj članov in članic Sokola, kakor tudi za naraščaj, dalje vse v to svrhu spadajoče potrebščine: čepice, srajce, telovadni jopiči, hlače in čevlji, našivi i. t. d. se dobijo natanko po predpisih slovenske in češke sokolske zveze pri tvrdki

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg šte. 10.

Brez konkurence!

Lečnariji, tovarne likerja, konjaka, šampanja, piva, trgovine z vinom, specerijske delikatese i. t. d. pravijo:

„Mi kupujemo proizvode v svetovnih tovarnah prod. zamaškov G. A. GRENKHA in SINOVA v Kremšmidstutnu, Gor. Avstrija — Nürtingen, Nemška — St. Felin de Guizot, Španjolsko — Ker so res najboljši in najcenejši!“

Zahtevajte vzoce in cenike v slovenskem jeziku pri tovarni v Kremšmidstutnu ali pa pri zastopstvu za jugosl. dežele K. Juric, Ljubljana, Gledališka ulica št. 10.

Važno za „Sokole“!

Ravno kar sem dobil jako lično sokolske spominske znake.

CENA 60 VIN.

Ker sem edini pooblaščen od „Slovenske Sokolske Zveze“, sem pričel, da bodo brati „Sokoli“ segali po istih, osobito pa še, ko je polovica čistega dobička v prid „Slovenski Sokolski Zvezi“. Pri naročilu več komadov dam primeren popust. Se priporoča

MILKO KRAPEŠ, urar in trgovec, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.